

בטריון

בטאון משפחת השריון
גליון מס' 1, תשרי תשנ"ז
אוקטובר 1996

"שמש בגבעון דום וירח בעמק איילון" (יהושע פרק י')

❖ לטרוון - מהנעשה

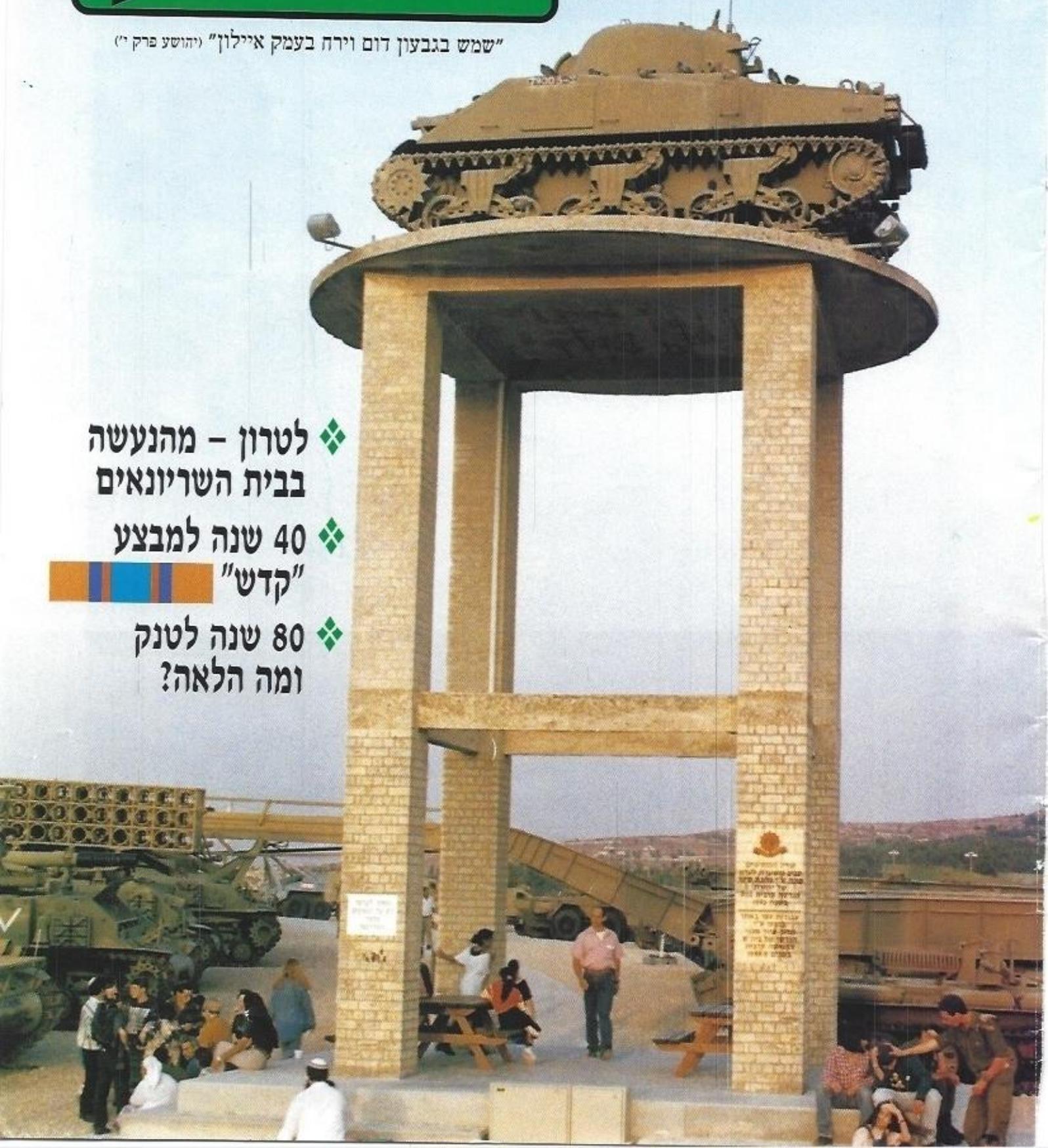
בבית השריונאים

❖ 40 שנה למבצע

"קדש"

❖ 80 שנה לטנק

ומה הלאה?

הדרך שלנו להיות מס' 1

לקורא' בטאון "בשריון"
10% הנחה
 על השכרת רכב בארץ ובחו"ל
 הטבה יחודית בדנישת רכב

אלדן חו"ל

שירות עולמי ישיר להשכרת רכב
 ברחבי אירופה וארה"ב.
 במחירים אטרקטיביים
 ללא פערי תיווך.

אלדן עסקים

השכרת ארוכות טווח
 בתנאים מיוחדים מותאמים
 לצרכי הלקוח.
 *השכרה ומכירת פלאפונים ניידים.
 *הצעות ייחודיות לאורחים מחו"ל

אלדן מכירת רכב

מגוון עשיר של מכוניות איכותיות
 במצב מכני מעולה בקילומטריז נמוך
 ותנאי רכישה נוחים.

אלדן שרותי דרך

שרותי גרידה, חילוץ והובלת רכב
 המאפשרים לך להמשיך בדרכך.
 השרותים ניתנים למזר הפרטי והעסקי.

בדקו • נמט

אלדן ELDAN
 השכרת-רכב RENT-A-CAR

מרכז הומנות רכב לחו"ל: 03-5654511/41
 מחלקת עסקים: 03-5654500/53
 שרותי דרך: 03-5654563/8/9
 משרדי ההנהלה:
 תל-אביב, שד' ההשכלה 20, 03-5654545
 אינטרנט: [http:// www.eldan.co.il/](http://www.eldan.co.il/)

מרכזי מכירת רכב:
 תל-אביב, רח' הצפירה 25, 03-6392320/761
 ירושלים, המלך דוד 24, 02-6252151-2-3
 חיפה, האשלג 25, (ציק פוסט), 04-8418761
 אשקלון, בן גוריון פינת הרצל, 07-6722724
 רחובות, רח' הרצל 224, 08-9468376/9
 סבריה, רח' הבנים (מלון טור הירדן), 06-791822

תוכן העניינים

- 5 דבר יו"ר עמותת "יד לשריון"
אלוף (מיל.) משה (מוסא) פלד
- 6 דבר הקשנ"ר
תא"ל דב (דוביק) טל
לטרוֹן -
- 8 3300 שנות הסטוריה
ליקט: אריה קרן
- 10 מהנעשה בבית השריונאים
סא"ל (מיל.) דוד גלעם -
מנהל אתר השריון
- 16 קרב השריון הראשון במזה"ת
אלוף (מיל.) ישראל טל
- 18 מדוע היו טנקים ספורים
במלחמת העצמאות
סא"ל (מיל.) עמיעד ברזנר
- 21 סיפורו של טנק
רס"ן (מיל.) מיכאל מס
- 22 הציפורים הנודדות אינן
יודעות גבולות
ד"ר יוסי לשם
- 24 מרכבה - הטנק הטוב בעולם
אל"מ דידי בן יואש, ראש תח"ש
- 26 המרכבה - פוסטר
- 31 40 שנה למבצע "קדש"
- 32 עקרונות הלחימה המשורינית
תא"ל (מיל.) אורי בן ארי
- 34 כיבוש מוצב הסכר
אלוף (מיל.) אברהם אדן (ברן)
- 36 מפקד טנק בקרב הרואיפה
יעקב מאיה
- 38 הרהורים וזכרונות
של מ"מ קק"ש
תא"ל (מיל.) אריה קרן
- 40 מקבלי הצל"שים במבצע "קדש"
- 41 לזכר הנופלים במבצע "קדש"
- 43 מספר האורחים
- 44 הרהורים ביום הולדתו ה-80
של הטנק, אלון קליבנוב
- 46 אורחים
- 48 שרשרת הפיקוד בשריון

קורא יקר,

בשריון מהווה נדבך נוסף וכלי ביטוי של משפחת השריון הענפה במלואים ובסדיר.

בשריון הינו בטאון שיעסוק: במורשת, בנעשה בחיל, במתרחש באזור ובעולם, סיפורו והתפתחותו של אתר השריון בלטרון. מכשיר לכל החפץ להתבטא בו.

בשריון הינו רבעון אשר יופץ לשריונר במלואים ובסדיר במערכת החינוך הצבאית והאזרחית, לתלמידים ומוריהם, לגורמי תירות ולמדריכי תירות וכמובן לעמיתינו בחיילות צה"ל.

בשריון מצטרף לעשייה גדולה שבהקמת אתר השריון בלטרון, המוכר כאתר גבורה לאומי, דרך פריזמת השריון, לצד "יד ושם" המנציח בעוצמה את השואה, ובית התפוצות דומיו המנציחים את הגולה.

אתר השריון בלטרון מהווה מרכז שבו מבקרים אזרחי ישראל ותיירים, נערים ובוגרים, חיילים ועולים, מטיילים ונוער יהודי מרחבי העולם ובעיקר תלמידים הסופגים את רוח מורשת ישראל וצה"ל כשהשריון הינו הכוח העיקרי שהוביל, הרתיע והכריע במערכות ישראל.

בית ומקום זכרון וגאווה ללוחמי השריון לדורותיו

החזון לא היה קורם עור וגידים לולא קבוצה מיוחדת של "משוגעים לדבר", שריונרים במלואים ובסדיר.

יחד איתם חברו בעלי רצון טוב, יחידים וקבוצות, יזמים, תורמים וכן רשויות רבות.

השילוב המיוחד של עמותת השריון וחיילי השריון - הכרה ותמיכה של צה"ל על זרועותיו בצפון במרכז ובדרום, במפח"ש בחימוש, בקשר ובחינוך ועוד.

ועזרת משרד הבטחון ומשרד החינוך ובמיוחד המינהל לחברה ונוער, משרד הפנים ומשרד התיירות בו ראוי לציון מיוחד החברה הממשל-תית לתיירות על הדרכתה ועזרתה ברוח ובכח. מ.ע.צ. קק"ל, מקרקעי ישראל, מקורות, ועוד ועוד...

ושכננו הותיק אב מנזר לטרון מר פול שלולא סבלנות ועזרתו הרבה והמיוחדת לא היינו מגיעים להשגינו כיום.

העשייה בלטרון נמצאת בחצי הדרך - הבסיס/היסודות נוצקו. בשריון כבטאון צועד מחדש את צעדו הראשון (אנו פונים אליכם להשתתף בכתיבה - ציור - תמונה ושיר).

ואסיים במילות תודה לעמיתי בהנהלה ובמערכת ולחברים נוספים שעזרו, תמכו, וסייעו בהוצאת גליון זה ובמיוחד ליוזם כהן שלא ידע לאות.

בעבודתנו המשותפת נצדיק את המאמץ.

אריה קרן,
עורך

מערכת:

עיצוב וביצוע גראפי: סטודיו אמנון כץ
הפקה ודפוס: גדי רוזמרין-אמנון כץ
הפרדות צבעים ופילמים: קולאז'
" יד השריון", לטרון, ד.ג. שמשון 99762
טל. 08-9255268, פקס. 08-9255186

עורך ראשי: תא"ל (מיל.) אריה קרן
רכז מערכת: יצחק בן-אבי
עורך מדעי: אלון קליבנוב
עורכת לשונית: שרה פרנקל
יועץ למערכת תא"ל (מיל.) יורם כהן

במקום לבוא לבנק פעם ועוד פעם ועוד

צלצל אלינו, ויש לך הלוואה למכונית חדשה.

הלוואה ישירה למכונית חדשה 022-1244

אל הבנק ו...לקחת אותה. ההלוואות הן עד 100% משווי הרכב, ללא ערבים ולתקופה של עד 5 שנים, בריבית מועדפת. (בהתאם לנוהלי הבנק ויכולת ההחזר).

יותר פשוט מזה לא יכול להיות. אתה מרים אלינו טלפון אחד, שולח או מפקס לנו תלושי משכורת אחרונים, וההלוואה שלך ישר נכנסת לתאוצה. מה שנשאר לך זה לצחוק פעם אחת בדרך

היה זה חלומם של כל מפקדי השריון להקים אתר זיכרון מרכזי לחללי החייל. בגלל קשיים הכרוכים בהקמת "יד לשריון", הדבר נדחה, והביא בכך להקמתן של אנדרטאות רבות המצויות בשדות הקרב הרבים. לאחר מלחמת יו"כ, מלחמה שבה נשא השריון את עולה ואף שלם את מחירה הכבד, שוב אי אפשר היה לדחות את הנמצא. מפקדת גייסות השריון סיירה ובחנה כל אתר אפשרי ובשנת 1975 הגענו, המפקדים הבכירים של החייל, להסכמה גורפת, שהמקום המתאים הינו הגבעה שעליה בנוי המבצר הבריטי "משטרת לטרון" אשר בעמק איילון. הסיבות העיקריות – יפי המקום, בדרך לירושלים, זו הבמה ההיסטורית של העם היהודי מימי יהושע בן נון ו"שמש בגבעון דום וירח בעמק איילון", כאן היה הקרב הראשון של יהודה המכבי בעמואס, כאן התחוללו קרבות המשוריינים כדי לקיים את הקשר עם ירושלים הנצורה, כאן תקפה חט' 7 המהוללת את הצבא הירדני שחסם את הדרך הראשית. כאן נפתחה דרך בורמה ומגבעה זו צופים על שדה המערכה לכיבוש רמלה לוד ושדה התעופה. אלו היו קרבות השריון הראשונים ששינו את פני המערכה. ואכן המציאות הוכיחה שלא היתה יכולה להיות בחירה טובה יותר.

מיד עם קבלת ההחלטה, הצבנו טנק על מגדל המים. קבענו בכך עובדה שזה מקומנו והטנק שעל המגדל הפך לסמל. העברנו למקום את כל טכסי החייל – טכסי ההשבעה וסיום הקורסים ויותר מכך – מזה שני עשורים, כאן אנו מקיימים מדי שנה את עצרת הזיכרון והגבורה!!

הוקמה עמותה שמטרתה להקים את "יד לשריון". קבענו שהאתר יכלול שלושה נושאים – הזיכרון והגבורה, הצגת מעשי החיל ומעמד אנשיו והקמת תשתית עבור חיל השריון ומשפחת השריון הרחבה.

הבינונו, שאם אנו שואפים שמעשנו יצלח, אנו חייבים לבנות תשתית ולצקת בה תוכן כדי שהמקום יהיה שוקק חיים. שיבואו אליו רבים, שיבקרו במקום וישמעו על מעשי יקירינו, יספגו מהערכים שאותם נשאו במעשיהם הגדולים. יכירו בעוצמת חיל השריון ויצאו מלאי גאווה ובטחון בעוצמתו של החייל וביכולתו להושיע את עם ישראל בעת צרה.

משפחה גדולה שזה ביתה

אלוף (מיל.) משה (מוסא) פלד
חתן פרס יגאל אלון

ואתם הרי יודעים מה כבר הוקם באתר: קיר השמות שעליו חקוקים 4829 שמות רעינו; ככר השריון שעליה אנו נאספים לחלוק כבוד ומנגד מוצבים כל הכלים המשוריינים שאותם הפעלנו במלחמותינו, חדר זיכרון ובו פרטים על כל אחד מחללינו וגיבורינו. אנו מקימים עתה את

גן העוצבות המשוריינות שבו תהיינה האנדרטאות של כל העוצבות המשוריינות. הקמנו תאטרון ענק שבו נערכים הטקסים והעצרות ומוזיאון הדק"מ שכבר עתה נחשב ליפה ולגדול. התחלנו בבניית המוזיאון שבו יסופר על מעשי חיל השריון ואנשיו. בנינו את מבני הכניסה לקבל פני אלפי הבאים לבקר במקום, שבו הם סופגים ממורשתנו ומרבים להלל את מעשינו.

עתה אנו שוקדים על הקמתו של: **אודיטוריום "המרכבה"** לכ-300 איש, מקום בו נציג מצג ענק על מלחמות השריון וישמש גם לתכליות אחרות. נגש במרץ להשלים את שהתחלנו – **הקמת מוזיאון השריון**. נעצב את קודש הקודשים, **חדר הזיכרון והגבורה** שעוצב ע"י האמן דני קרוואן, ובסמוך נקים בית **כנסת!**

החינוך הוא אבן ראשה ביד השריון, לכן נקים **קרית חינוך** שתכיל דיור וחדרי לימוד ל-140 איש, ונוכל להביא מחזורים של אנשינו שייגיעו מדי תקופה ויספגו במקום את מורשתנו, את ערכי השריון ורוח השריון.

אנו מקימים **מועדון** לאנשי החייל ולחברים בעמותת השריון, שיכלול ספרייה ובה כל ספר ומסמך שיצא לאור בנושא השריון. לידה חדרים לעיון, לשיבות ולמועדון.

בכניסה הראשית למבנה המשטרה אנו קובעים שלט עשוי משחם שחור וזה לשונו:

יד לשריון

אתר זיכרון זה הוקם בכח רצונם הנחוש, עבודתם ומסירותם ובזכות תרומתם של אנשי השריון ורבים וטובים אחרים לזכרם של יקירינו חללי השריון.

הבטאון – שאותו אתה קורא, נועד לידע את אנשי השריון על הנעשה, שיהיו לחברים בעמותת, שיראו במקום הנהדר הזה את ביתם! שנקיים כאן את ארועינו הפרטיים והקבוצתיים, שנהיה למשפחה גדולה שזה ביתה!!

זו הזדמנות לי להודות לשני המנכ"לים שעבדו איתי, אל"מ יעקב בר (ישכה) מי שהיה המנכ"ל הראשון, כאשר עשינו את צעדינו הראשונים ולתאל"ל (מיל.) אריה קרן שהיה מנכ"ל שבע שנים ויוזמתנו, מרצו וכושר עשייתו ניכרים בכל פינה. **יישר כוחכם.**

מפקדים, לוחמים ומשפחות שכולות...

לעמוד מול אויבי ישראל בשעת מבחן - ולנצח. סוגי הטנקים שונים, המבחנים והמלחמות שונות, אך כוחו של הטנקיסט הישראלי ורוחו - ערובה לניצחון. ומי יותר מפלוגה א' גדוד 82 במערכת "קדש" עומדת לנו כסמל ומו-פת? וגדולת חיל השריון ועליונותו האיכותית נובעת מהאיכות האנושית של אנשי החימוש והשריון הישראליים.

לאור זאת, משקיעים אנו המפקדים "השכם והערב" באיתורם וגיוסם של מיטב הנוער המתגייס לחיל השריון, ולנו המפקדים בחיל, האחריות לחנכם לאמנם ולהכינם למשימותיהם עפ"י ערכי השריון. מרובע השריון מוטיבציה, יוזמה, משמעת ומקצועיות. וזה אשר מביא לנו את עליונותנו האיכותית על האויב.

אלו ערכים מרכזיים לכל צבא, לכל יחידה לוחמת, ואנו בשריון מקדשים אותם ומבינים עד כמה חיוניים הם.

לוחמי השריון, כבעבר, לוחמים את המלחמה שבין המלחמות. מהקרוב על המים, עבור למבצע "רביב", "קלחת" ועוד. גם כיום לוחמי השריון מגינים על גבול הצפון, ושותפים מרכזיים בלחימה קשה זו במחבלים. אלמונים לכאורה, אלא שהכל יודעים כי צוותי טנקים בודדים בפיקוד סמלים וקציני שריון חזקים ברוחם, מקצועיים ואמיצי לב, עושים את המלאכה הזאת ברוח המסורת, המורשת והתורה המונחלים ע"י החייל.

חיל השריון הינו חייל גדול ומכריע בצבא הגנה לישראל, והטנק מהווה גם היום את כלי המערכה העיקרי בחילות היבשה.

אנו עומדים כחומת מגן למדינתנו ומהווים כח הרתעה עיקרי לאויב - בגיבוש כוחנו נמנע מלחמה, והיה כי תפרוץ, נכריע את מהלכה!
היו גאים בחיל שלכם.

ברעות שריונאים

תת-אלוף דוביק טל - קשנ"ר

הלפו ארבעים שנה ממערכת "קדש", מערכה אשר הוכרעה ע"י השריון, ומסמלת יותר מכל את השינוי במעמד החייל, מחייל מסייע לחיל המחץ של צה"ל המכריע את המלחמה ביבשה.

חיל השריון לא קם בין יום יש מאין. החיל נבנה ע"י דורות של לוחמים ומפקדים תוך מסירות וחרוף נפש ובנוכחות מלאה לכל קרבן, וזאת תוך מיצוי היכולת של היחידה, הצוות והכלל.

מאז הקמתו ועד היום שוקדים אנו על בניין הכוח בכל תחומי העשייה, החל בתורה ופיתוח הכשרת הלוחם והמפקד, דרך אימונים קשים, ביצוע פעילות מבצעית וכלה בהנחלת המורשת והמסורת שהיא אבן יסוד להווייתנו היום יומית הקשה.

לימין החיל עומדים שני מפעלים בעלי חזון אשר מחברים עבר לעתיד בבנין כוחנו.

הראשון, אתר "יד לשריון" בלטרון אשר הפך ל"בית השריונאים", מפעל שוקק חיים אשר מחד, מקרב את המוני בית ישראל ובעיקר את הנוער לערכי חיל השריון ומורשתו, ומאידך מהווה קרית חינוך, מקום התכנסות לכל פעילות חיילית מרכזית. מטקסי סיום של קורסים ועבור בדיונים וכנסי מפקדים. השני, פרויקט המרכבה אשר הוגה, מתכנן ומייצר לחיל השריון את הטנק הטוב בעולם - מרכבה 3 בו משופר.

הטנק הטוב והמורכב בעולם בהיבט הטכנולוגיה שבו, ומנגד - פשטות הפעלה, והנדסת אנוש מעולה, אשר מאפשרת לצוות למצות את הפוטנציאל הגלום בטנק ולהגיע לשיאים אשר לא ידענו כמותם.

אנו אומרים כי "האדם שבטנק ינצח". כך היה וכך יהיה. החיל בנוי על יקר האדם.

האדם אשר משעבד את הברזל לרצונו ומכניע את הפלדה, האדם אשר מצליח

שא־עפר בע"מ

מחצבות הר־טוב

אמנון כץ

חברה להובלות
עפר, אבן, פחם
ובצוע עבודות תשתית

לעמותת השריון
ולחיל השריון
אתכם ביום החיל

מיסודם: ♦ אליקים בן ארי בע"מ
♦ א.ו. רעונה בע"מ
♦ "הכח" בע"מ
♦ המהפך בע"מ
♦ שלב בע"מ

לטרון - 3300 שנות הסמוריה

עמק אילון

עמק אילון היה שדה הקרב המפורסם ביותר בימי קדם בדרך לבמת ההר ולירושלים. העמק נקרא ע"ש העיר אילון (כפר יאלו שהיה כ-4 ק"מ מצפון ללטרון). גם כיום הוא משמש כמפתח לשתי דרכים העולות ביובלים הדרומיים של נחל אילון (המוסררה) לבמת ההר; האחת, דרך שער הגיא ונחל-עלי, השנייה, דרך מעלה בית חורון עליון ובית חורון תחתון. מסתבר, כי תמיד היו קיימים שני תנאים מוקדמים להגנת ירושלים: א. שליטה על העמקים במבואות ההר. ב. שליטה על איזור המעבר של גבעות השפלה.

עם כיבוש הארץ בידי יהושע

(במאה ה-12 לפני הספירה)

יהושע הכה את חמשת מלכי האמורי ורדף אחריהם עד עמק אילון. קרב זה הבטיח את עליונות ישראל בהרי יהודה ובשפלה והונצח בתנ"ך. (יהושע י: יב')

וַיבֹּא אֵלֵיהֶם יְהוֹשֻׁעַ פְּתָאִם כָּל־הַלַּיְלָה
עָלָה מִן הַגִּלְגָּל. וַיְהִי־מָוֶם יְהוָה לִפְנֵי
יִשְׂרָאֵל וַיִּכְּסֵם מְכָה גְדוֹלָה בַּגִּבְעוֹן
וַיִּרְדָּפֵם דֶּרֶךְ מַעְלֵה בֵּית חוֹרוֹן וַיִּכְּסֵם
עַד־עֲזָקָה וְעַד־מִקְדָּה; וַיְהִי בְּנֶסֶם מִפְּנֵי
יִשְׂרָאֵל הֵם בְּמוֹרֵד בֵּית־חוֹרוֹן וַיְהוֶה
הַשִּׁלְיָן עֲלֵיהֶם אֲבָנִים גְּדוֹלוֹת מִן
הַשָּׁמַיִם עַד־עֲזָקָה וַיִּמְתּוּ רַבִּים אֲשֶׁר
מָתוּ בְּאֲבָנֵי הַבֶּרֶד מֵאֲשֶׁר הִרְגוּ בְּנֵי
יִשְׂרָאֵל בַּחֶרֶב: אִזּוֹ יִדְבַר יְהוֹשֻׁעַ לַיהוָה
בַּיּוֹם תַּת יְהוָה אֶת־הָאֲמָרִי לִפְנֵי בְּנֵי
יִשְׂרָאֵל וַיֹּאמֶר לַעֲיֵנִי יִשְׂרָאֵל שֶׁמֶשׁ
בַּגִּבְעוֹן דּוֹם וַיֵּרָח בְּעַמְקֵי אֵילוֹן; וַיִּדֹם
הַשֶּׁמֶשׁ וַיֵּרָח עִמָּד עַד יָקָם גּוֹי אִיבִיו.

בימי החשמונאים

בימי מרד החשמונאים, ב-166 לפני הספירה, התנהל קרב מכריע ליד עמואס (כ-1/2 ק"מ צפונית מזרחית מלטרון). בראש הצבא היווני-סורי עמד גיאורגיאס ואיתו חייל כבד של 40.000 איש ו-7.000 פרשים ומחנה סוחרים בעלי כסף, זהב וכבלים להעברת הישראלים העתידיים ליפול לידיהם.

יהודה המכבי הצליח להטעות את הסורים ע"י פעולות איגוף ונסיגה למראית עין, למשון אותם לאחד הנחלים העולים לירושלים, ובינתים התנפל על המחנה הסורי הבלתי מבוצר, והשמיד אותו כליל.

גם בכל התקופות הבאות לא פוסקת החשיבות האסטרטגית של אילון ואמאוס בדרך לבירת הארץ ושמותיהם ניכרים תכופות.

הצלבנים - ראשית השם לטרון

בימי הצלבנים הוקמה כאן מצודה בשם טורון דה-שואליה (טירת האבירים). הערבים שיבשו שם זה ל-אלטרון

(לטרון). לפי סברה אחרת "הגנב הטוב" שנצלב יחד עם ישו השתייך לשבט שהיה גר במקום (בלטינית - "לדרוניס בונוס" הגנב הטוב) ומכאן השם לטרון.

כיבוש הארץ בידי הבריטים

בנובמבר 1917 התבצרו התורכים ליד לטרון ועמואס, אולם אחרי שהפרשים האוסטרליים בצעו פעולות איגוף, נסוג הצבא התורכי והדרך לירושלים נפתחה בפני הצבא הבריטי.

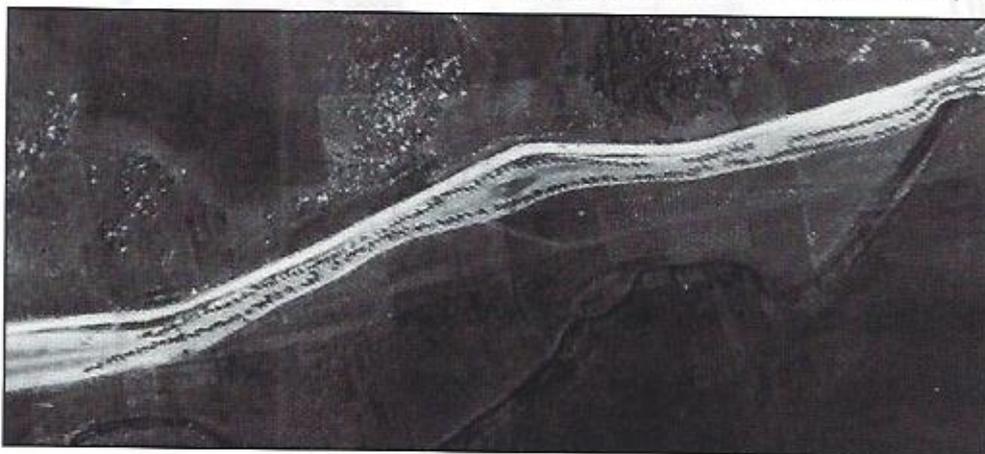

מחנה מעצר בתקופת השלטון הבריטי

במשך חצי יובל שנים היו תופעות מרדניות שונות להתקוממות צבאית, למרד מזויין במישרין נגד השלטון הבריטי.

בכל אותן שנים, שמשו שני המחנות, לטרון א' ולטרון ב' כמחנות מעצר המוניים ל"חשודים" בעיני השלטון הבריטי.

צילום-אוויר של טור אוסטרלי מצבאו של הגנר אלנבי בדרך ללטרון, נובמבר 1917 מתוך הספר 'מבט ועוד מבט על ארץ ישראל', מאת מרופ' ב"ז קדר

ב-29.6.46 ("השבת השחורה") יצאו המשעבדים הבריטים להתקפה רבתי על ערינו, מושבותינו וכפרינו. היכו, התעללו, הובילו רבבות לכלובים מגודרים והשליכו אלפים למחנות ריכוז. מנהיגי הישוב נעצרו והושלכו למחנות המעצר.

מלחמת השחרור

ממכתבו של בן-גוריון לחט' 7

חיים ושלמה היקרים,

קיבלתי הזמנתכם לבוא לכנס חטיבה 7 אולם בריאותי אינה בסדר ולא אוכל לצערי להיות עם אלפי הלוחמים החברים לנשק משנת תש"ח בהתכנסם בערב זה...

...המערכה על לטרון היתה מערכה על ירושלים, וארשה לעצמי לצטט קטעים אחדים מדברי על ירושלים במלחמה:

"כוחותינו היו מתוחים עד קצה היכולת האבידות היו מרובות.

היינו צריכים לכבוש את לטרון שבו התבצר הלגיון הערבי. לא היתה לנו דורבה חופשית, ואי אפשר היה לקחת אנשים משאר החזיתות שחסמו הדרך לצבאות הפולשים שבאו מדרום, מצפון וממזרח. הקימונו אז חטיבה חדשה – חטיבה שבע – מעולי קפריסין שזה רק הגיעו ארצה. מלבד יחידת-השריון והתותחנים, אף גדוד אחד של חיל-הרגלים בחטיבה זו לא היה מאומן, ועל-פי כל חוקי הצבא אסור היה לשלוח אותם לחזית, אולם ירושלים היתה בסכנה ולא היתה ברירה. חטיבה שבע נשלחה לחזית לטרון – ושלוש פעמים בזה אחר זה הסתערו אנשינו על לטרון. יחידת השריון שלנו פרצה לכפר ושרפה אותו – אולם חיל הרגלים לא יכול לעמוד בפני האש הקטלנית של תותחי הלגיון. זו היתה המערכה הדרמטית ביותר מהמערכות שהיו עד אז. החטיבה היתה שותתת דם – וכבשה בית-ג'וז ובית-סוסיין, ועל ידי כיבוש זה נפתחה הדרך החדשה לירושלים, "דרך בורמה". לטרון לא נכבשה – אולם ירושלים ניצלה...

...וזכיתם חברים יקרים שבכ"ה למדינה

מופגזת על ידי תותחי הלגיון הירדני ומרגמותיו, ניתנה הוראה לחטיבת שריון 10 שנמצאה בשפלה, לעלות לחלקו הצפוני של פרודור ירושלים, להבקיע באיזור מעלה החמישה ולתפוס את גב ההר בין ירושלים ורמאללה. השטח ממנו שלטו הירדנים באש שטוחת מסלול על הכביש הראשי לירושלים, אשר חולש על הדרכים מירי-חו – שוחרר. מובלעת לטרון שוחררה בידי כוחות צה"ל.

ליקט: אריה קרן

הבן-אדם משוגע על הסטוריה

התכנסתם לציין את עלילות חטיבה 7, החטיבה שהוקמה ממפקדים ועולי מחנות הפליטים ואשר 'תקפה בכל מחיר וממרחבי לטרון הבטיחו הצלת בירתנו הניצחית'.

ואשריכם שהתכנסתם בערב זה, בהשתתפות ראש ממשלת ישראל, כשירושלים כולה היא חלק בלתי נפרד של מדינתנו.

בברכת זכר,

ד. בן-גוריון

לחיים לסקוב ושלמה שמיר בברכת חברים

לטרון משוחררת שוב במלחמת ששת הימים

במלחמת ששת הימים, בעוד הלחימה בדרום מזרח ירושלים נמשכת, והעיר

מהנעשה בבי

הפעילות הזאת רוחשת ורוגשת מעשה יום יום. אפשר שתאמר, נו, מה השתנה מקום זה מכל אתר הנצחה אחר, מהר-בים הפזורים בארץ על כל תל וגיא?

אין. פשוט אין עוד אתר בישראל שהוא מקום חי ונושם, המציג, מלמד וממחיש בכלים אמיתיים את מורשת השריון המפוארת ועתירת המעש. ובצד כל אלה או אולי בתוך כל אלה האתר עצמו, הנטוע בלבו של שדה קרב עתיר עלילות גבורה בכל הדורות של העם היהודי בארץ ישראל.

אנו רואים את הסבים והסבתות באים עם נכדיהם לפקוד את המקום באירועים, בימי הזכרון והגבורה ובסתם ימים של חולין על מנת לזכור ובעיקר כדי להנחיל בקרב הזאטוטים והמתבגרים את סיפורם האישי.

הקניית ערכים שאין לה שיעור.

השילוב של מה שנעשה באתר בשנות ההסטוריה של עמק איילון מאז קרבות היושע בן-נון מהימים של שמש בגבעון

דום וירח בעמק איילון דרך קרבות המכבים, ועד הימים והאירועים שחשנו על בשרנו בחמישים השנים האחרונות – את השילוב הזה לא ניתן למצוא בשום מקום ואתר אחר בארץ.

התקבץ כאן אוסף מרשים ביותר של טנקים וכלי רק"מ, כמאה ועשרים מוצגים, הן של אלה שהיו בשימוש צה"ל והשתתפו בכל

מלחמות ישראל והן של אלה שניצבו מולנו בצבאות ערב ועוד, גם הגשרים למיניהם פרוסים על המשטח הצפוני של ההר ובהם גשר הגלילים המפורסם שדרכו ניתן לספר לנוער את המפנה

דוד גלעם (סא"ל מיל.) מנהל אתר השריון

ב קצה השביל החוצה את פסגת ההר ניצבת רויטל המדריכה-חיילת מול קבוצת תלמידי תיכון שבאו

מדימונה בדרום. מאחריהם צומת שבע,

דרך בורמה, ולפניהם

הדרך העוברת בשער הגיא

בואך ירושלים. עוד מעט

תוביל אותם בין כלי

המשחית הכבדים שעשו

מלחמה בתש"ח, ב"קדש",

בששת הימים, בהתשה

וביום הכיפורים הנורא,

אחר כך היא תבוא אתם

אל תוך המשטרה. שם הם

יראו את הדמויות

והשמות של אלה שנהגו

בכלים וגם נפלו חלל

בתוכם.

כך, בשביל אחר, מוליכה

סגן לימור משלחת

אחמ"ים אורחי "הבונדס"

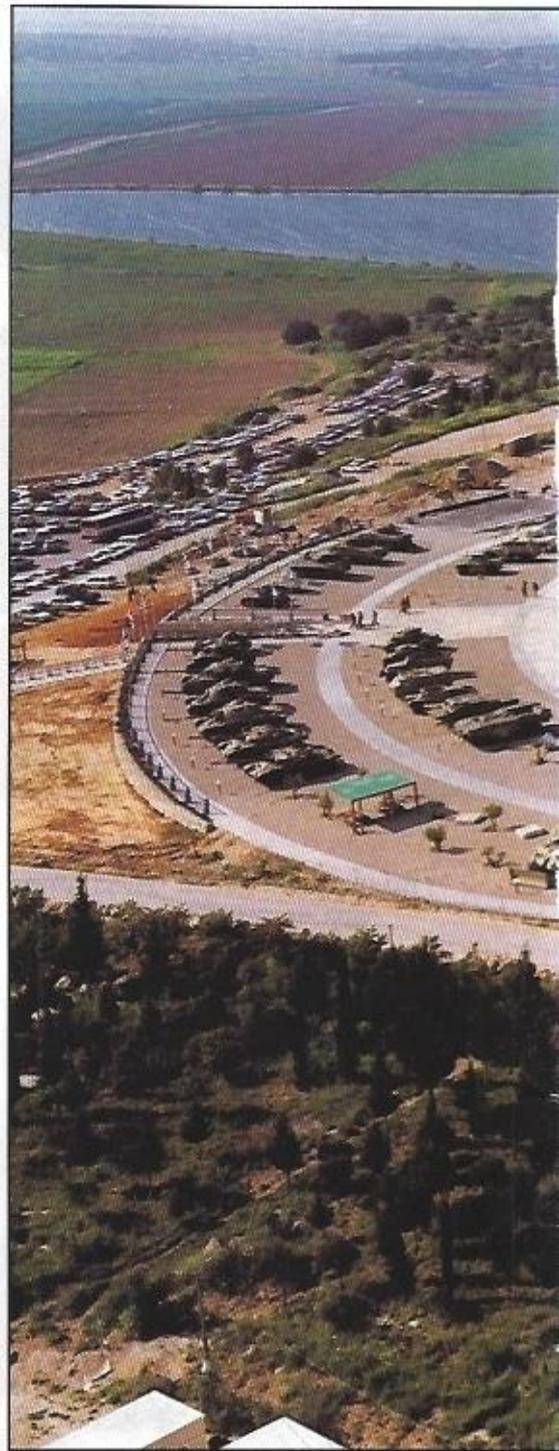
מחול ובמשך שעותיים נוטעת בהם

ציונות של ממש, העולה עשרות מונים

על כל מה שהם מסוגלים לקלוט

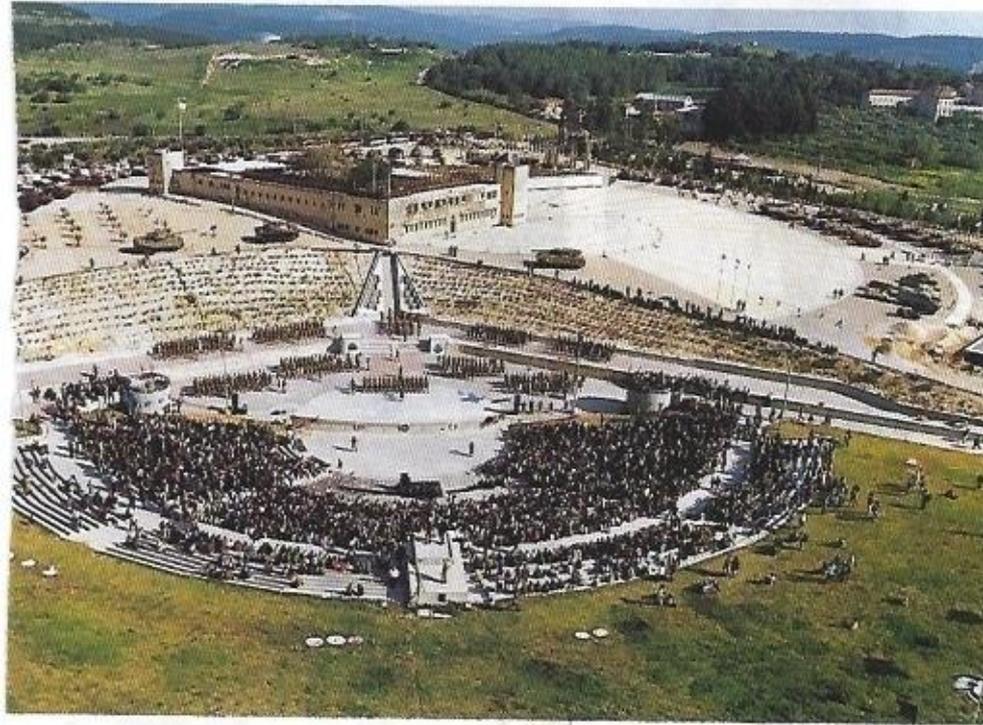
ולהטביע בכל קוקטייל ואירוח

מימסדיים.

ת השריונאים

אמפיתאטרון "שאול"

בצלעו המערבי של ההר פארק העוצבות ובו מתחם "מיוחד" עבור בתי הספר לקיום פעילות שבועית של

זאת הן מעבירות למאות כיתות של בתי ספר תיכוניים וחטיבות ביניים המקיימים פעילות באתר ובאזור שלמרגלותיו.

ביום הכיפורים הנורא הוא.

נספחים צבאיים זרים ומומחים מתקשים להסתיר את התפעלותם כשהם סוקרים בעין מקצועית את תערוכת הרק"מ.

משפחת השריון לדורותיה גדולה. בתוכה שוכנים כבוד חלליה, שמותיהם הרבים מנשוא חקוקים על מגש הכסף הפרוס כקיר ארוך בלב האתר. נבנתה רחבת השריון הגדולה.

באולמות המשטרה שוכנו תערוכות הקבע ועמדת הגלעד ובה סיפור מסכת גבורתם של חללי השריון.

הוקמה יחידת הסברה חש"ן העוסקת בחינוך והקניית המורשת המפוארת של השריון. למבקרים באתר, לפלוגות לוחמים המקיימות סדרות חינוך, ארועים, טקסי השבעה, סיומי קורסים לבתי ספר, תנועות נוער וצה"ל.

גוף נוסף הוקם בשיתוף המינהל לחברה ונוער במשרד החינוך והתרבות ובו ריכוז מניין מדריכות ה"מכסות" בחינוך בלתי פורמלי את הפרקים הקדומים והחדשים לאורך ההסטוריה של עם ישראל. כל

מועצת "יד לשריון" בדיון ואישור תוכניות

המועצה לישראל יפה

חגיגות ארבע

מגשים ישראל יפה

1996

לאורך הסמחה יחד לשרותי לטרו
על חזרת המטופחות והשתלבותן בגוף תוך נצול
טיקומו החיסטורי להנצחה והנחלת מורשת קרב

המפקח המרכזי לישראל יפה

פרס המועצה לישראל יפה 1996, הוענק לאתר

מימין: חברים ובני משפחה מתכנסים בחצר
המשטרה בערב לזכרו של ת"ל (מיל.) אורי
בר-און ז"ל

תלמידי של"ח בפארק עוצבות השריון

עוד יום גדוש מבקרים ואירועים. ההצצה על כמות ההזמנות שנרשמו ביומן בסופו של יום הינה השכר המספק ביותר על המאמצים והמשאבים שהושקעו כאן - ומעל כולם הגשמת חלום למציאות של האמונה והמעש בהנהגתו של האלוף מוסא פלד.

לשימוש בני נוער, היילים ומפקדים.

בחצר המשטרה הססגונית מתקיימים אירועי יום וערב למאות אורחים: סיומי קורסים, פרידה מקצינים, קבלות פנים לאורחים זרים ועוד. כן קיימת באתר חנות המוזיאון.

אנו העושים במלאכה, אפופים תחושת יצירה והתעלות, בכל פעם שאנו חותמים

קבוצות גדולות (120-150 תלמידים) בתחומי שדאות, מחנאות, ניווט, אוכלוסית החי והדומם ומורשת קרב בעקבות לוחמים באזור. קצרה היריעה מלתאר את מגוון הפעילויות הרוחשות באתר.

מדברים כיום על דלילותו של החינוך לערכים בבתי הספר. הערכיות, הציונות, והיהדות ששואב כל תלמיד אשר מגיע לכאן, לא יסולאו בפז.

אורחים מחו"ל הפוקדים את המקום חשים כאן את ההשראה להיות שגרירים טובים לעניינה של מדינת ישראל.

באולמות המשטרה תערוכות, קבועות ומתחלפות כגון: תערוכת בולי שריון מהארץ ומהעולם, מאוספו של ת"ל (מיל.) מנחם שמיר. אוסף 'מטבעות לטרו' שהתגלו תוך כדי ביצוע עבודות עפר במקום, המשקף נוכחות יהודית במקום במשך אלפי שנים. תערוכת פסלים, ותערוכה נפלאה של מאות דגמי טנקים.

בקומה העליונה מוקמת ספריית השריון ומרכז המידע לאתר וסביבתו בהנחיית אלוף (מיל.) שלמה שמיר, המכילה כבר כיום ספרות מקצועית צבאית ואזרחית, מאות קלטות וידאו, ואלפי צילומים

לעמותת "יד לשריון"

איתכם
בעיצוב
"הנוף באתר"

יוסי וויס, ניסן ביכלר - גננות
מושב שפיר ד. נ. לכיש צפון

☎ 052 421523
☎ 052 622404

לעמותת "יד לשריון",

המשיכו להאיר
את ההסטוריה
למען העתיד

צבעוני
עבודות חשמל בע"מ

מסילת ישרים 37, ת"א 68035
טל: 03-5376903 פקס: 03-5373684

שגיבר

הנדסה יישום ובניה בע"מ

רח' בני משה 10, תל"אבי ב 52305, ת.ד. 21492 ת"א טל. 03-6054131

לעמותת
"יד לשריון"

ברכות מהמתאמים

ומפקחים על ביצוע עבודות

הבניה והפיתוח

באתר השריון בלטרון

אבי דהאן

סוכנות לביטוח

לעמותת "יד לשריון"

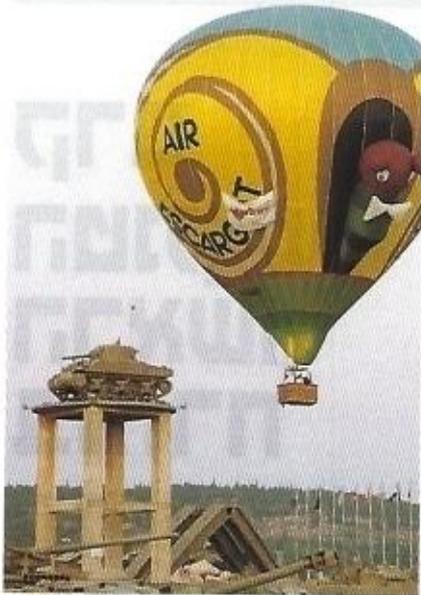
באחולי תקופת
ביטוח ובטחון

אבי דהאן

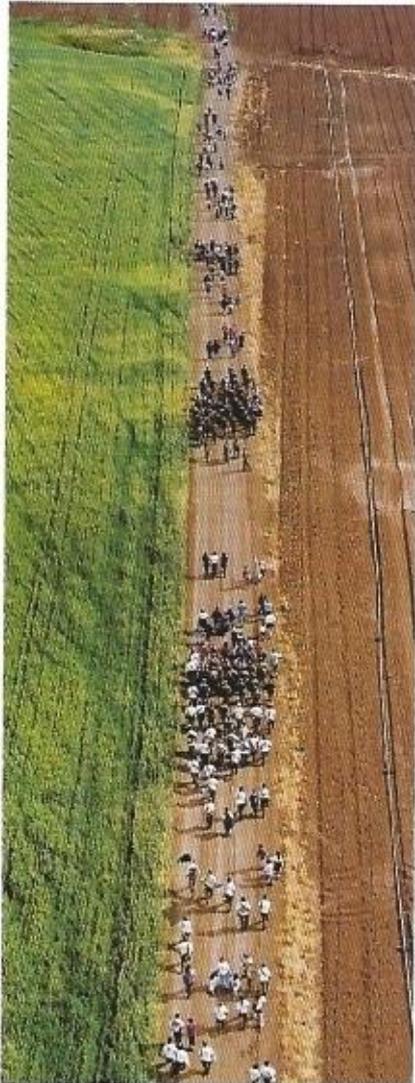
סוכנות לביטוח

רח' הרצל 101 ת"א

טלפקס. 03-6818888

שיתוף פעולה: שריון-אוויר

צעדת לטרון "בעקבות לוחמים" הנערכת בכל שנה בחוה"מ פסח. עשרות אלפי משתתפים

ציוני דרך בהקמה ובהתגשמות החלום:

1968 – תוכנית ראשונה להקמת אתר הסטורי ללוחמי כל הדורות בעמק איילון, ובכללם לוחמי תש"ח וששת הימים.

1973 – כנס חטיבה 7 והצבת אנדרטה – המח"ט ינוש בן-גל

1979 – הצבת השרמון על המגדל ע"י סדנא גייסית 650 בפקוד נחמן ורד

1982 – הקמת העמותה, קבלת קרקעות ומשטרת לטרון, יו"ר העמותה צ'יץ

18.9.1982 – הנחת אבן הפינה ל"יד לשריון", מפקד הגייס משה בריל ז"ל

1986 – העברת השבעת טירוני השריון ממצדה ללטרון, קשנ"ר יוסי בן-חנן

1986 – מוסא פלד מחליף את שלמה להט (צ'יץ) כיו"ר העמותה

1991 – עוברים ללטרון מבית השריון

1992 – הנחת תשתית – מים, חשמל, טלפון וכבישים

1996 – הוצאה מחודשת של בטאון "בשריון"

1996 – לטרון כבית השריונאים – "אין טוב ממראה עינים"

המוקד החתוך

הינכם מזמנים עם בני משפחותיכם לסיור ב-"יד לשריון"

שבעמק איילון

"שמש בגבעון דום, וירח בעמק איילון"

תחשע פרקי"ג 131-2

כרטיסים חיונים ליליד*

גלויה, פרי עיצובה של המורה/חיילת שלומית חיים

של חיל הרגלים ולסייע בכיבוש היעדים בעומק, לדרוס את מחסומי התיל ולטהר את התעלות.

בשלב הראשון של הקרב, ב-17.4.1917 נפגע אחד הטנקים בפגיעה ישירה, אולם שבעת הנותרים סייעו לכוחות החי"ר להשיג את יעדיהם. בלילה של אותו יום התחפרו הכוחות בעמדות אשר נכבשו,

אלוף (מיל.) ישראל טל (טליק)
חתן פרס בטחון ישראל
חתן פרס יגאל אלון

מלאכה וכן יחידת תובלה. שרתו בפלוגה 22 קצינים ו-226 בעלי דרגות אחרות.

"מערכת עזה השנייה" [17-19 אפריל 1917] - לחמת טנקים ראשונה בהיסטוריה בארץ ישראל:

במערכה זו השתתפו 3 דיביזיות בריטיות, אשר תקפו בגזרות מקבילות מדרום לצפון, במטרה לכבוש את השטחים השולטים על העיר. דיביזיה 53 תקפה בין הים לכביש עזה - רפיח ולה הוקצו 2 טנקים. דיביזיה 54 תקפה בגזרה המרכזית והיוותה מאמץ עיקרי ולה הוקצו 4 טנקים, דיביזיה 52 תקפה בגזרת כביש עזה - באר-שבע וגם לה הוקצו 2 טנקים.

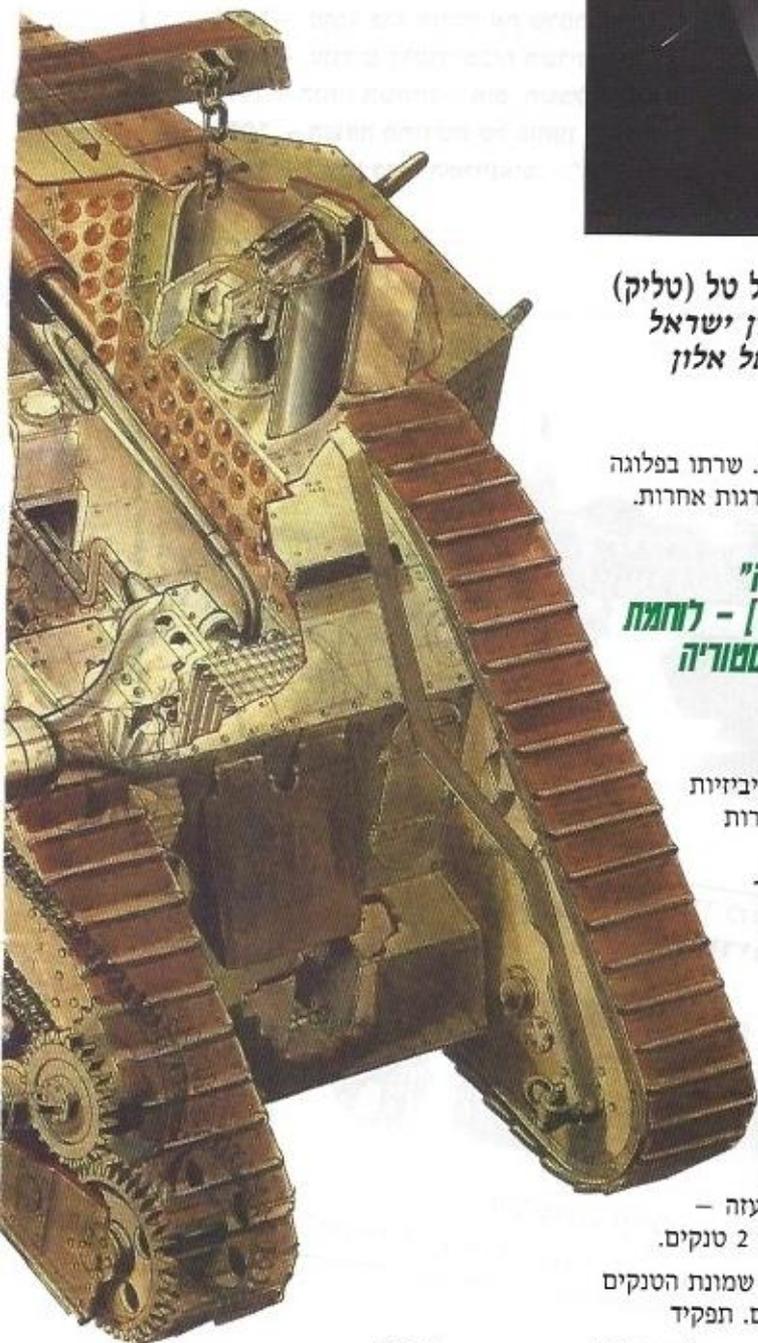
ביום ה"ע" הגיעו כל שמונת הטנקים לעמדות ההערכות שלהם. תפקיד הטנקים היה לנוע אחרי הגל הראשון

קרב הטנקים הראשון במזרח התיכון במלחמת העולם הראשונה

המערכה השנייה והשלישית
על עזה (17-19 אפריל
1-2 נובמבר 1917)

בתחילת שנת 1917 היו כבר אל-עריש, רפיח, חן-יונס ודיר-אל-באלח בידי הצבא הבריטי. קו ההגנה הטורקי התייצב אחרי "מערכת עזה הראשונה" במרחק 5-7 ק"מ מדרום לעזה ונמשך משם לכוון באר-שבע. הכוח הטורקי בעזה מנה כ-30,000 חייל. לקראת סוף שנת 1916, זמן קצר לאחר הפעלת טנקים בחזית המערבית בקרב על הסום, הוחלט לשלוח טנקים לכוחות הבריטיים בחזית ארץ ישראל. היו אמורים להישלח שניים-עשר טנקים, אך למעשה נשלחו מאנגליה למצרים רק שמונה טנקים סימן 1 וסימן 2. הטנקים היו ישנים, כי הם שימשו בעבר לניסויים באנגליה והיו שחוקים. כוח הטנקים הזה הגיע למצרים דרך הים בחודש ינואר 1917 והוא נשלח בחודש פברואר, על גבי קרונות רכבת, דרך אל-עריש לחן-יונס.

הכוח, היווה מסגרת של פלוגה עצמאית אשר כללה גם יחידת תחזוקה ובתי

M-4

הטנקים הופעלו ביום הקרב השני. תנועתם עוכבה על ידי עשן ואבק סמיך, אשר אילצו אותם להגיע אל עמדותיהם בעזרת מצפנים.

מתוך כלל ששת הטנקים אשר תקפו בשלב הראשון, שלושה השיגו חלק ממשימותיהם עד שנתקעו בתעלות ונעצרו, שניים ביצעו חלק ממשימותיהם וחזרו אחרי שפרקו את ציוד ההנדסה שנשא. טנק אחד, מס' 6, ביצע את כל משימותיו באגף המערבי והגיע לגבול הצפוני של הגיזרה, פירק את מטען ציוד ההנדסה ואז פרס שרשרת וננטש.

שני הטנקים שבעתודה, הופעלו שעתים אחרי תחילת הקרב, בכוונה להחליף טנקים פגועים, אולם בשקי החול הריקים שעל סיפונם אחזה אש (יתכן מחום צינור הפליטה) והם יצאו מכלל שימוש.

צוותי הטנקים שנפגעו ויצאו מכלל פעולה, הצטרפו לכוחות החי"ר התוקפים.

חמישה מכלל הטנקים הצליחו לבצע את מרבית המשימות שלהם. האבודות היו יחסית קלות: הרוג אחד ו-2 פצועים. חמישה מתוך שמונת הטנקים ניזוקו והושבתו זמנית.

תרומת הטנקים במערכות על עזה היתה משמעותית וזכתה לשבחים רבים.

עם תום מערכת עזה השלישית סיים כוח הטנקים את תפקידו בזירת ארץ ישראל. שמונת הטנקים הובלו ברכבת לאלכסנדריה ומשם באניה לאנגליה.

הלחימה המוצלחת של הטנקים בקרבות על עזה הוכיחה, שניתן להפעילם בכל הגזרות וכמעט בכל התנאים, אולם הבליטה את חוסר הידיעה והנסיון של המפקדים והיחידות של הכוחות המסתיעים. צוותי הטנקים גילו תושיה רבה וגבורה עילאית.

כדורים. בדיביזיה 52 נפל טנק אחד לתעלה ושני נפגע בפגיעה ישירה ויצא-מכלל שימוש. בדיביזיה 54 נפגע בפגיעה ישירה הטנק הבודד שהוקצה לה, אחרי שסייע לחי"ר בקרב קשה. טנק זה נפל לידי הטורקים.

הטורקים ערכו התקפת נגד והצליחו לבלום את הכוחות הבריטיים שנאלצו לסגת לעמדות דרומיות יותר. עם תום הקרב השני על עזה נשארו בידי הבריטים 5 טנקים בלבד.

"מערכת עזה השלישית" וההכרעה הסופית (1-2 נובמבר 1917)

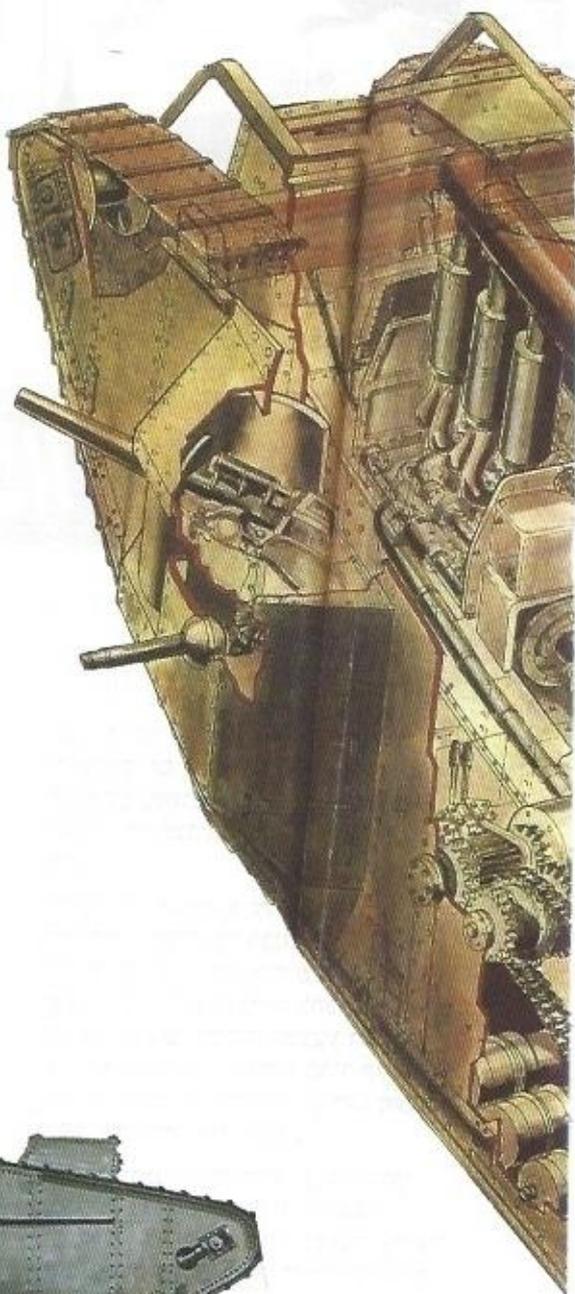
לקראת המערכה השלישית על עזה, נשלחו מאנגליה 3 טנקים סימן 4, במקום הטנקים שאבדו במערכת השניה.

להתקפה על עזה קדמה הצלחת הבריטים לכבוש את באר-שבע ולהבקיע את קו ההגנה התורכי שהשתרע למלוא רוחב החזית מים התיכון באזור עזה ועד למרחב באר-שבע. את המיתקפה על עזה ערך הקורפוס ה-21 מיד לאחר כיבוש באר-שבע. הוא כלל את דיביזיית חיל הרגלים מספר 54 ואת דיביזיית הפרשים ההודית. שמונת הטנקים הוקצו לקורפוס אשר היקצה ששה מתוכם לחטיבות התוקפות. על כל אחד מהם הוטלו מספר משימות קרבות בסיוע לחיל הרגלים ולפרשים. בנוסף לכך הם הובילו חומרי ביצורים כגון שקי חול ותיל. בסך הכל הוטלו על ששת הטנקים 29 משימות תקיפה. כדי לוודא שיתוף פעולה הדוק, סופחו מפקדי הטנקים לחטיבות החי"ר, 10 ימים לפני הקרב. שני הטנקים הנותרים שמשו כעתודה.

השלב הראשון של המערכה, ב-1 בנובמבר, כלל התקפה רגלית בחיפוי מסך ארטילרי זוחל. בשלב זה היה על הטנקים להגיע לעמדות הזינוק.

אחרי התקדמות של 2-3 ק"מ. בקרב חלה הפוגה בת 48 שעות.

בשלב השני של הקרב השתתפו 7 הטנקים הכשירים, מהם 4 במאמץ העיקרי מכוון דרום. משני הטנקים אשר פעלו בגיזרת דיביזיה 53 אחד פרס זחל והשני נלחם בגבורה עד שכל אנשי צוותו היו פצועים ונסוג אחרי שירה 27,000

מחילות השריון במלחמת העולם

שרמן אמריקאי - קרומול בריטי

חשובות והתייחסות בנושא כטולות לדכישת טנקים בחו"ל

המקורות לרכישת טנקים בחו"ל ואחרית פעולות הרכש, היו כלהלן:

1. רכש טנקים בארצות הברית. במחצית הראשונה של שנת 1948 נרכשו, מעודפי הצבא האמריקני, 38 טנקים קלים מסוג M5A1. בגלל האמברגו שהטילה ארצות הברית על משלוחי נשק לאזור המזרח התיכון אי אפשר היה להוציאם מתחומה. ניסיון להטעות את שלטונות ארצות הברית ולהציג כאילו טנקים אלה מיועדים לצבא המכסיקני, נכשל.
2. רכש טנקים בצרפת. בחודש מרס 1948 הצליח יהודה ארזי לרכוש בצרפת עשרה טנקים קלים מסוג הוצ'קס-39. טנקים אלה הגיעו לארץ

לחמת העצמאות היתה מלחמה שהתנהלה בין צבאות שהתבססו בעיקר על כוחות חי"ר. מסקירה של מאמצי הרכש במהלך מלחמת העצמאות, מתברר כי עוד בסתיו 1947 הוצאה הנחיה לפעילי הרכש לרכוש טנקים. הקף הטנקים שהצד הישראלי פעל לרכישתם ולהביאם לארץ, במהלך מלחמת העצמאות, עמד על 100 טנקים ו-40 מתוכם הגיעו לארץ. נתונים אלה מציגים כמויות טנקים, שבזירת הלחימה האזורית, היו מרשימות. לעומת זאת עולה כי המציאות בשדה הקרב היתה רחוקה ממספרים אלה וכמות הטנקים, שצה"ל הפעיל בקרבות, היתה מועטה מאוד. בשלושת המבצעים העיקריים של מלחמת העצמאות הופעלו הטנקים במספרים המפורטים להלן:

1. מבצע "דני" – במהלך המבצע השתנה מספר הטנקים שהשתתפו

מדוע היו רק טנקים ספורים בקרבות

מה עלה בגורל 40 הטנקים שהגיעו לארץ

כאשר הגיעו לארץ עשרת טנקי ההוצ'קיס הם נבדקו על-ידי אנשי חימוש (רכישתם נעשתה ללא בדיקה מוקדמת) והתברר שהמצב הטכני של הטנקים הוא גרוע.

הסדנה של חטיבה 8 על הטנקים, התחילה בעבודה על הכנת הטנקים ובמשך שלושת השבועות שעד פתיחת מבצע "דני", היא הצליחה להכין לפעולה חמישה טנקים. במהלך המבצע חלו שינויים בכמויות הטנקים בגלל קלקו-לים ותיקונים אך מספרם לא חרג מעבר לכמות שפתחה את המבצע.

במבצע "יואב" לקחו חלק שבעה טנקי הוצ'קיס. כתוצאה מהתנגדות הצבא המצרי ונפילה לתעלת נ"ט נשארו ארבעה מהם בשדה הקרב, סמוך לעמדות האויב.

האכזבות מטנקי הוצ'קיס גרמו לכך, שבסוף אוקטובר 1948, הוחלט להוציא אותם מהשימוש ולהשתמש בתותחים שלהם להרכבה על גבי שריוניות.

ב-15 ביוני 1948 (לאחר שהסתיימה המערכה נגד הפלישה).

3. רכש טנקים בצ'כוסלובקיה. במסגרות עיסקות הרכש הגדולות בצ'כוסלובקיה הציעו הצ'כים שישראל תרכוש מהם 2 טנקים. 10 מהם היו טנקי LT-38 (טנק קל החמוש בתותח 37 מ"מ) ו-12 טנקים מסוג HETZER שפותחו על-ידי הגרמנים במלחמת העולם השנייה ושהיו חמושים בתותח 75 מ"מ. בסופו של דבר טנקים אלה לא נרכשו בגלל מחירם הגבוה.
4. רכש טנקים באיטליה. לחץ של יצחק שדה היפנה את מאמצי הרכש לאיטליה. שם נמצאו טנקי שרמן רבים מעודפי מלחמת העולם השנייה שנועדו להימכר כגרוטאות. בדיקה של הטנקים מצאה שהם בעלי תותח 105 מ"מ שבקנהו נקדח חור וכן נעשו בהם חבלות אחרות הניתנות לתיקון. בגלל הגבלות תקציביות אושר לרכוש 30 מהם. הטנקים הגיעו לארץ בסוף שנת 1948 ובתחילת 1949.

סא"ל (מיל.) עמיעד ברזנר חתן פרס יצחק שדה

בקרבות. ביום שבו הופעלה כמות הטנקים הגדולה ביותר מספרם עמד על שבעה טנקים (רק חמישה מהם היו מרכש בחו"ל).

2. מבצע "יואב" – הופעלו תשעה טנקים (רק שבעה מתוכם היו מרכש בחו"ל).

3. מבצע "חורב" – סך כל הטנקים שהופעלו בשלביו השונים היה חמישה (רק שניים מהם היו מרכש בחו"ל).

מנתונים בסיסיים אלה עולות השאלות הבאות:

1. מה היו הסיבות שרק חלק מ-100 הטנקים שהותחל ברכישתם הגיעו לארץ?
2. מדוע מתוך 40 טנקים שהגיעו לארץ במהלך מלחמת העצמאות כה מעט לקחו חלק בקרבות?
3. האם לאחר מעשה ניתן לומר שאפשר היה לשנות את הנעשה בתחום זה?

השניה למדנו ולימדנו שריון

T-34 רוסי באנדרטת "בעלות הברית"

מלחמת העצמאות?

אף שטנקי השרמן נרכשו באוגוסט 1948 הם הגיעו לארץ בין החודשים נובמבר 1948 וינואר 1949. הסיבה לכך, הם נחשבו לגרוטאות ומערכת הביטחון לא רצתה לבזבז נפח של מטען אניות להובלתם. רק הבטחה של גורמי חימוש, שניתן לתקן את הטנקים בארץ הביאה לשינוי הגישה. למרות זאת תהליך תיקונם היה ארוך והבעיה העיקרית – מחסור בתותחים – לא נפתרה. מערכת הרכש הצליחה לרכוש שלושה תותחי 75 מ"מ בחו"ל ושני טנקי שרמן מרכישה זו הספיקו לקחת חלק במבצע "חורב".

האם אפשר היה לשנות את המצב

עלינו לצאת מתוך הנחה שפעילי הרכש עשו כל מאמץ לאיתור של המקורות האפשריים לרכישת טנקים ונקטו בצעדים המקובלים לקראת ביצוע הרכישה. מתוך כך לא ניתן היה לשנות את התוצאות באותם המקרים שבהם טעמים מדיניים מנעו את רכישת הטנקים.

מכיוון שכך, נותר לבדוק את השיקולים הכספיים ואת העדיפויות בהשקעת כספי הרכש. במלחמת העצמאות היו מספר הצעות לרכישת טנקים אך המוכרים נקבו במחירים גבוהים ולא היה ביטחון שאכן ניתן יהיה לקבל את הטנקים. הרכש בצ'כוסלובקיה הצטיין גם הוא במחירים גבוהים אך הניסיון בקבלת ציוד הלחימה לימד שעניין זה היה מובטח. רכישת הטנקים בצ'כוסלובקיה, לא בוצעה בגלל המחיר הגבוה שדרשו הצ'כים – 90,000 דולר לטנק, ובהשווה אה למחירים של טנקים אחרים היתה זו הגזמה רבה במחיר. המחיר ששולם בעיסקות האחרות היה: טנק הוצ'קיס-39 – 41,000 דולר, טנק M5A1 – 8,800 דולר וטנק שרמן – 2,200 דולר. באותו זמן גבו הצ'כים גם מחיר גבוה לאין שיעור על מטוסים שרכשה מדינת ישראל. עבור 25 מטוסי 'מסרשמידט' הם גבו 190,000 דולר למטוס ומאוחר יותר נרכשו מהם גם 50 מטוסי 'ספיטפייר'. אפשר להעריך בוודאות

שלמעלה מ-10 מיליון דולר הושקעו רק ברכישת מטוסי-קרב

שאיכותם היתה ירודה (המסרשמידטים) ושעיקרם לא השתתף בקרבות (הספיטפיירים). לעומת זאת רכישה של 22 טנקים (שלאחר מיקוח ירד מחירם ל-75,000 דולר לטנק) היתה אמורה לעלות 1,650,000 דולר ויש לשער שתרומתם להשגת הכרעה בקרבות היבשתיים, היתה גדולה לאין שיעור.

מההשקעות המרובות ברכישת מטוסים, אפשר ללמוד על העקרונות שהנחו את ההנהגה הביטחונית של ישראל ולפיהם, זכו הגנה על שמי המדינה והסיוע האווירי לכוחות היבשה לעדיפות עליונה. מלבד הסיבות המבצעיות ניתן למנות גם את ההתרשמות של בן-גוריון, שב-1940 היה בלונדון והיה עד לתוצאות ההפצצות הגרמניות, ולמידת ההשפעה של יוצאי חיל אוויר על מערכת הביטחון. לא כן היו פני הדברים כאשר היה מדובר על חיזוק כוח השריון וזאת משתי סיבות:

1. ההנהגה המדינית וההנהגה הצבאית שהיתה מורכבת מקצינים שקנו את נסיונם במחתרת וכוחות חי"ר, לא העריכו מספיק את ההשפעה המכרעית על שדה הקרב כאשר מופעלים

בו במרוכז כוח שריון המונה 20-30 טנקים.

2. הנחה שקיימים מקורות רכש אלטרנטיביים לטנקים. זאת משום שזמן רב לא היה ידוע באופן ברור שאפסה התקווה להוציא את הטנקים מארצות הברית ושרדה הערכה אופטימיות בדבר כושרה של המערכת הטכנית להשימש במהירות את הטנקים שנרכשו באיטליה.

סיבות אלה גרמו לקברניטים, שלא היו משוכנעים בצורך במתן עדיפות עליונה להגדלה מיידית של מספר הטנקים, שלא לשנות את סדר העדיפות במשימות הרכש, ולהקפיד לרכוש טנקים רק במחירים סבירים. חולשתם של שני גורמים נוספים שהיו בצה"ל תרמה אף היא למיעוט כמות הטנקים.

1. מערכת החימוש שלא יכלה התגבר על הבעיות הטכניות המרובות שהיו בטנקים הקיימים.

2. ההנהגה המקצועית של השריון (למעשה מפקדת חטיבה 8), שהייתה מוגבלת מאוד ביכולתה לשקול, להמליץ וללחוץ, כדי לנקוט בדרכי פעולה רצויים בנושא רכש הטנקים. מפקדה זו היתה מנוותקת מכל המגעים על פעולות הרכש. הידיעות שהגיעו אליה כללו נתונים בלתי מבוססים ואינפורמציה שלא היתה שלמה. פועל יוצא מכך היה שהמפקדה לא היתה מסוגלת לגבש הערכה מבוססת לגבי המצב הטכני של הטנקים שנרכשו בחו"ל ולא לגבי היכולת המעשית לשיקום טנקים, לעומת אפשרות של השקעה כספית כדי לרכוש טנקים שיכנסו לפעולה בהקדם. ההמלצה של מפקדה זו לרכוש את טנקי השרמן, שאומצה בשלב מאוחר, התקבלה לאחר האכזבות מתוצאות הרכש האחרות ובגלל מחירם הנמוך.

לאחר מעשה נמצאה המלצה זו לוקה באופטימיות יתרה בכל הנוגע להערכת היכולת של המערכת הטכנית לתיקון הטנקים ושל מערכת הרכש והשגת תותחים.

טנקי השרמן שנרכשו באוגוסט 1948 היו מוכנים לפעולה רק בתחילת 1951.

למשפחת חיל השריון

לרגל יום השריון והוצאת בטאון "בשריון"
קבלו את ברכותנו החמות

מאחלת חברת תשתית יבואנית משאיות

יעקב (ג'ק) קאופמן
כרויקטים ובנייה בע"מ

קניון פתח-תקווה
פרידמן עזר 9, פ"ת
טל. 03-9337688
פקס. 03-9337689

חברת יעקב (ג'ק) קאופמן בע"מ

מברכת את חיל ועמותת השריון,

ביום חגכם בברכת

"שנה טובה ומבורכת"

שכינויו "רד", לצורך העברתם של 4 טנקי קרומול אשר שהו במחנה גדוד שריון בשטח שדה התעופה חיפה. המועד שנקבע לצורך העברת הטנקים היה ליל 29/30 ביוני 1948 שהיה ערב הפינוי הסופי של הצבא הבריטי מארץ ישראל. נקבע ששני נהגי טנק בריטיים ינהגו בשני הקרומולים המובילים ושני הנהגים הנוספים שהוכשרו לכך על בסיס חומר לימוד תיאורטי, ינועו בסוף ביום שלפני הפעולה דאגו משתפי הפעולה הבריטיים להכין את 4 הקרומולים כך, שהתנעתם תבצע בקלות. בערב ה-29/6/48 חדרו שני אנשי ההגנה יעקב זניוק ואברהם ברושי למחנה והוחבאו על ידי החיילים הבריטיים. בהגיע העת הותנעו הטנקים, מלבד אחד, שנהגו עזב את המחנה בריצה לאחר שנכשל בהתנעה מרוב התרגשות. 3 הטנקים שהותנעו פתחו בנסיעה דרך השער אל מחוץ למחנה. במרחק של כמה עשרות מטרים מהמחנה סטה טנק נוסף מן הדרך ושקע בחול אשר בשוליים. לאחר נסיונות היחלצות כושלים, ננטש גם הטנק השני בעוד שני טנקי הקרומול הנותרים דוהרים לעבר קיבוץ יגור, בעקבותיו של ג'יפ אנשי הרכש. בקיבוץ אמורים היו להמתין מובילי טנקים שעל גבם יועברו הטנקים לתל-אביב. בהגיעם לקיבוץ יגור התחוויר לאנשי ההגנה שמובילי הטנקים לא הגיעו ולכן הוחלט מיידית להעביר את הטנקים לתל-אביב בנסיעה ע"ג הזחלים, לסדנת הטנקים במ"ב 1 אשר במגרשי התערוכה. לאנשי ההגנה הסתבר עוד ש-2 הקרומולים שהצליחו להגיע לידיהם הינם מסוגים שונים, בעוד האחד הינו סימן 3 עם תותח 6 פאונד (57 מ"מ) הרי שהשני הינו מדגם סימן 4 עם תותח 75 מ"מ. בעקבות חיפושים מוגברים שנערכו על ידי הצבא הבריטי אחר הגנבים ושללם, החליטו אנשי ההגנה להעביר את 2 הטנקים למקום מיסתור אחר. שמואל מילמן יצא ע"ג ג'יפ בהובילו את הטנקים שהועמסו על מובילים, לחצר בית מגוריו של איש ההגנה בשכונת בורוכוב. לאחר כשבוע ימים הועברו 2 הטנקים לרשות חטיבה "8" שהיתה בשלבי הקמתה במחנה "תל-ליטווינקי" ועסקה בקדחתנות בהכנות לקראת מבצע לרל"ד (מבצע "דני"). שני הקרומולים צורפו לפלוגה ב' של גדוד 82 ביחד עם טנק שרמן נוסף. 3 הטנקים היוו את הפלוגה הכבדה בגדוד ותופעלו על ידי חיילים ששירתו בעבר בשריון הבריטי.

סיפור של טנק

קרומול סימן III
וסימן IV

ליקט: רס"ן (מיל') מיכאל מס

הצבא הבריטי על השיירה. בלחצו של יצחק שדה, יצרו אנשי הרכש של ההגנה, קשר, עם ארבעה חיילים בריטיים שכללו את רב סמל דזמונד רטלג, הסמלים מייקל פלינגן והרי מקדונלד וכן חייל

אחד הטנקים המוצלחים ביותר שיוצרו על ידי הבריטים במהלך מלחמת העולם ה-2, היה הטנק הבינוני מסוג "קרומול" אשר היווה את הדגם האחרון בסידרת טנקי השיוט המהירים שנועדו לקרב פריצה מהיר. למרות התקנתו של מנוע "רולס-רויס" בעצמה של 600 כח-סוס, לקה תכנון הטנק בכח האש (תותח בקוטר 57 מ"מ בלבד) ובעובי השריון (חזית התיבה 57 מ"מ, חזית הצריח 63 מ"מ). על אף חסרונותיו הבולטים, נוצלה מהירותו (64 קמ"ש) וכוסר העבירות, במהלך הקרבות נגד הצבא הגרמני במדבר המערבי של צפון אפריקה, בשירות חטיבת השריון המלכותית מס' 7 שמכונה עד היום, "חולדות המדבר". הטנק יצא משימוש במחצית שנות ה-50 לאחר מלחמת קוריאה.

סיפור הקרומול בשירות צבא ההגנה לישראל במהלך מלחמת השחרור, מתחיל בחלומו של ה"זקן" יצחק שדה לנצל את יציאת הצבא הבריטי מארץ ישראל, על מנת לגנוב מספר טנקים ולהעבירם לכוחות "ההגנה". נסיון ראשון של "רכישת" טנקי קרומול בזמן העברתם על ידי הבריטים ממחנה רמת-דוד לכיוון חיפה, תוכנן ל-23/5/48, אולם נגזו עקב הכבדת השמירה של

הנודדות, השבות מדי שנה בדיוק יוצא דופן שניתן ממש לחזותו מראש, בדיוק של ימים, ותוך הפגנת מיומנות בכוסר נווט שלא היה מבייש אף מג"ד שריון(!).

החסידות הנודדות החולפות מעל אתר השריון, מסוגלות לנווט מרחק של כ-12,000 ק"מ ולהגיע באביב בדיוק לאותו הקן בגרמניה או בפולין שבו קננו במשך 15-10 שנים רצופות, תוך יכולת לתקן את נתיב נדידתן בגלל הסטת רוחות חזקות. בסתיו הבא מסוגלת החסידה לשוב ולנווט בדיוק לאותו שדה

הציפורים הנודדות אינן יודעות גבולות

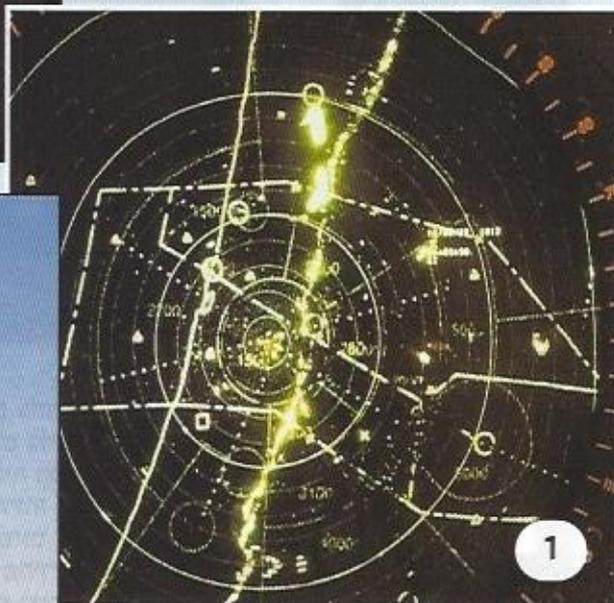
ד"ר יוסי לשם

אתר לטרון ממוקם בלב ליבה של מדינת ישראל – באמצע הדרך בין תל-אביב לירושלים בצמוד לכביש הראשי – כביש מס' 1, כ-18 קילומטרים דרומית מזרחית לנמל תעופה בן גוריון. האתר ממוקם על גבעה נישאה הצופה על עמק איילון ושפלת החוף בנקודה שבה מתחילים להתרומם הרי ירושלים. האתר היווה צומת

בינלאומית מרכזית כבר בתקופות עתיקות: באזור נערכו הקרב המפורסם של יהושע בן-נון וקרב אמעוס של יהודה המכבי. מעליו הוקמה מצודה צלבנית מהגדולות במזרח התיכון. כאן התרחש קרב השריון הראשון בתולדות המדינה לכבוש משטרת לטרון.

מתברר, שהצומת של אתר לטרון היא גם מוקד בעל חשיבות בינלאומית גדולה לא רק ללוחמים ולנוסעי-דרכים, אלא גם נקודה מרכזית בנתיב נדידת ציפורים החולפות פעמיים בשנה בשמי ארצנו: בסתיו, בדרכן מאירופה ואסיה – ארצות קינונון, לעבר יבשת אפריקה שם הן מבלות את החורף, ובאביב עת הן ממהרות לשוב לביתן כדי לחזור לקנן ולגדל את גוזליהן.

מיקומה הגיאוגרפי הייחודי של ישראל בצומת של שלוש יבשות, הביא לכך שישראל מהווה בעונות נדידת הציפורים מוקד בינלאומי, שכנראה אין שני לו בעולם. למעלה מ-500 מיליוני ציפורים (!) חולפות פעמיים בשנה בשמי ישראל. אתר לטרון, הממוקם בליבו של ציר הנדידה המערבי החולף למרגלות רכסי הרי שומרון ויהודה, מהווה לכן את אחד האתרים הטובים ביותר בישראל לצפות בתופעת הטבע המופלאה של הציפורים

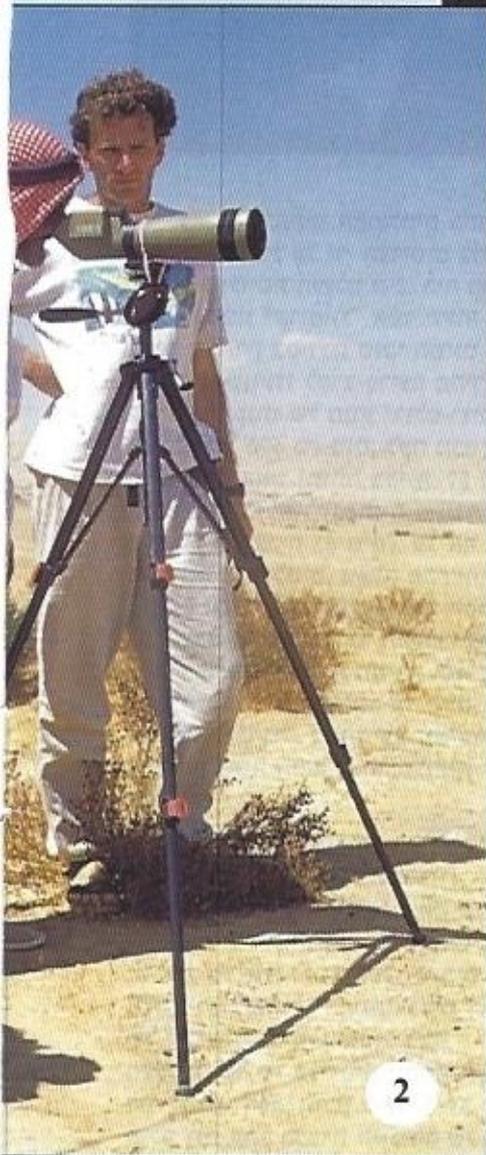
1

בדרום אפריקה שבו בילתה שנה קודמת באכילת חרקים או מכרסמים. זו משימה שגם אנשי השריון שבינינו שהתאמנו במשך שנים במרחבי סיני, הגולן והנגב ללא מפות, מצפנים (וכיום GPS) ואמצעים מתוחכמים אחרים), לא היינו מצליחים להשתוות ליכולתן המופלאה של הציפורים הנודדות שחלקן שוקל גרמים ספורים ומשקל מוחן לא עולה על 1/2 גרם.

אם כן, חסידה נודדת, החיה במוצע כעשרים שנה וחולפת מדי שנה כ-24,000 קילומטרים רק בעונות הנדידה, עפה בימי חייה כ-480,000 קילומטרים וכל זאת ללא החלפת מנוע או טפול 10,000...

הנהלת עמותת "יד לשריון" בלטרון הקצתה לאוניברסיטת תל-אביב ולחברה להגנת הטבע שטח בחלק המערבי של האתר כדי להקים בצמוד למוזיאון

2

וקסמן נחטף שנה קודם לכן על ידי מחבלים ובפעולת החילוץ נהרג סרן ניר פורז בעת שפרץ בראש כח של יחידה מובחרת לבית בו הוחזק נחשון בשבי.

בחול המועד פסח, נחנך באתר השריון במעמד נשיא המדינה, השר לאיכות הסביבה ויו"ר עמותת השריון, מכ"ם ציפורים ומזג אוויר שנרכש ברוסיה על ידי האוניברסיטה העברית ובימים אלו הוא החל לעקוב אתר נדידת הציפורים.

המכ"ם הוצב מעל לאמפיתיאטרון והכדור העגול המגן על האנטנה נצפה למרחוק. באביב הבא אנו מקווים שתמונת המכ"ם תוצג לקהל המבקרים באתר בעזרת מסך וידאו, ויאפשר למעוניינים לאתר את מיקום להקות הציפורים ולנסוע ולצפות בהן בקירבת מקום.

משרד החוץ הפיק עשר תערוכות בשבע שפות תחת הכותרת של כתבה זו, והן תחננה במעמד חגיגי בתשעה לאוקטובר באתר בלטרון, ביום שבו יושבעו טירוני השריון. משם תנדודנה ברחבי העולם באמצעות שגרירויות ישראל, כדי להפיץ את סיפורו היחודי של אתר השריון, שאליו הצטרף נושא כה יחודי לארצנו כנדידת הציפורים.

*

אנו עוקבים בעזרת משרדים נקלטי לוויין אחר חסידות, שקנאים ועופות דורסים ויכולים לאתרם מלטרון כל 90 דקות על פני כל הגלובוס. על נושא חדשני זה נספר בכתבה הבאה.

ד"ר יוסי לשם היה עד לאחזנה מנכ"ל החברה להגנת הטבע ומשמש כיום כאיש סגל באוניברסיטת תל-אביב, במחלקה לזואולוגיה.

השריון פרוייקט משולב: מרכז בינלאומי לחקר נדידת הציפורים – ביוזמת אוניברסיטת תל-אביב, ובית ספר שדה ואודיסטוריום משולב במוזיאון ומכ"ם – ביוזמת החברה להגנת הטבע. כל אלה יאפשרו להציג בפני הקהל את התופעה יוצאת הדופן של נדידת הציפורים.

בסיס הרעיון הוא לשלב את נושאי העבר: מורשת הקרב של חיל השריון וההיסטוריה של האזור עם "נושאי העתיד": נדידת הציפורים, טיול וחינוך לאהבת הארץ ושימור הסביבה.

לבית ספר שדה יוצמד חניון פתוח ללינה תחת כיפת השמיים, וכמוקד לפעילות נוער, חיילים ומבוגרים בנושאי סיוע, ניווט, מחנות לחפירות ארכיאולוגיות וטיפול ביער, בחורש ובסביבה.

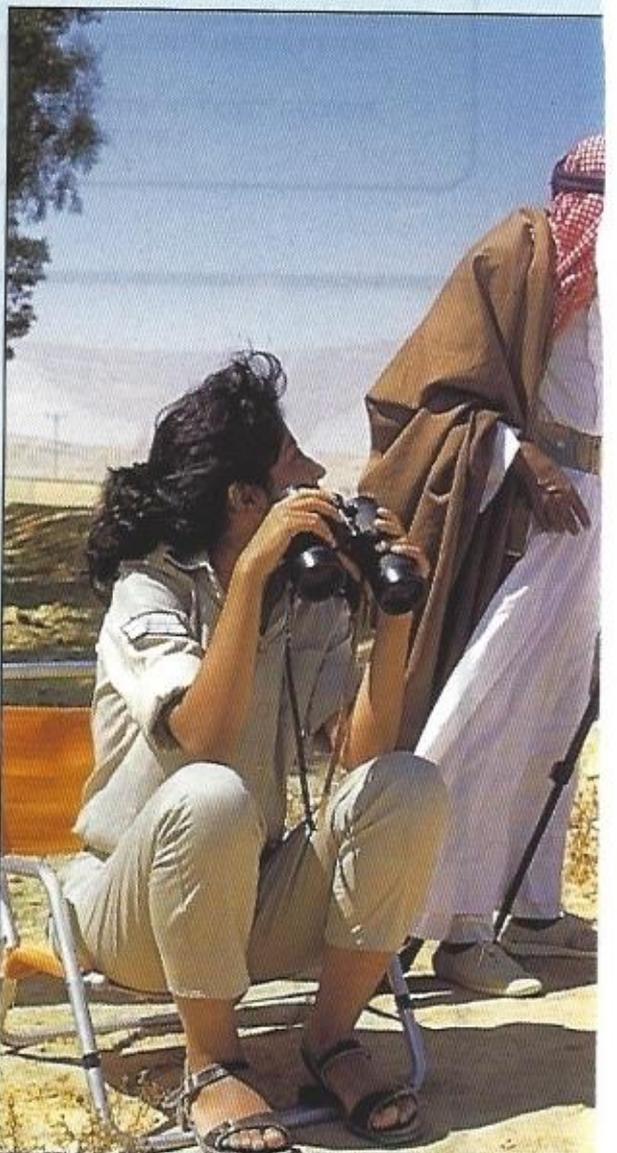
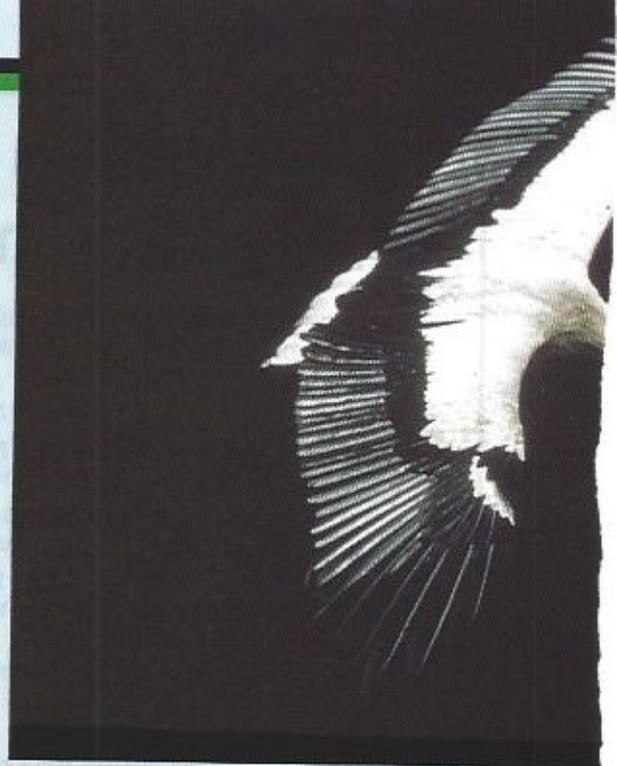
הגיגון בבית ספר שדה יפותח בדגש על עצים ושיחים "מושכי ציפורים" מקננות, תוך קידום תרבות, הקמת קופסאות קינון ותחנות האכלה לציפורים שהתפתחה מאוד באירופה ובצפון אמריקה ותוטמע בישראל דרך המרכז החדש.

בצמוד לאתר וכחלק מ"יער עוצבות השריון", ינטע על שטח של כ-170 דונם, פארק של עצי הבר של ארץ ישראל ועצים המזכירים בתנ"כ, כך שהשטח כולו יהפוך למוקד פעילות חינוכית-תיירותית ייחודית שאין שניה לה בישראל.

ב-1.10.95 נערך טכס הנחת אבן הפינה למרכז החדש במעמד אחמ"ם וכ-3,000 איש, שנקרא על שם של סרן ניר פורז ורב"ט נחשון וקסמן. רב"ט נחשון

1. נדידת ציפורים כפי שמשקפת ממסך הרדאר, צילום: לשם
2. צפרים צופים בנדידה, אפילו הבדווים מתעניינים... צילום: דודאי
3. חסידה נודדת, צילום: פרין
4. בגמר טקס הנחת אבן הפינה לבי"ס שדה לצפרות, ממשיכים בתכנון...

"נשר" מפעלי מלט ישראליים בע"מ בונים את המדינה, שומרים על איכות הסביבה

חברת "נשר" החברה היחידה והגדולה לייצור מלט בישראל מזה כ- 70 שנה החלה את דרכה עם חזון להקים תעשייה בארץ ישראל ובאמונה כי פיתוח הארץ מותנה בפיתוח תעשייתה.

"נשר" זה מלט - החומר שבונה את המדינה כבר 70 שנה.

חברת "נשר" מחוייבת לבניין הארץ ונושאת באחריות לאומית לספק את צרכי הלקוח בהווה ובעתיד ולייצר מלט אמין ואיכותי תוצרת כחול-לבן.

מפעלי "נשר" נמצאים בתהליך מתמיד של פיתוח שמטרתו להביא לכושר ייצור שיענה על כל הביקוש תוך שמירה מתמדת של המוצר.

המתקנים השונים לשיפור התפוקה, להגדלת כושר האחסנה והאריזה, הם במיטב הטכנולוגיות החדשניות, שכן "נשר" מקיימת מעקב מתמיד אחר טכנולוגיות המתפתחות בעולם.

יישום נכון של הניסיון המצטבר בעולם, החיפוש אחר שיטות חסכוניות באנרגיה והדאגה המתמדת לשמירה על ניקיון האויר והסביבה הם מאושיית מדיניות הפיתוח של "נשר".

חברת "נשר" ערה לנושא האקולוגיה ופועלת רבות במאמץ לשיפור איכות הסביבה, החברה משקיעה משאבים רבים ומקפידה להפעיל אמצעים מתקדמים בכל מפעלי "נשר", למניעת הזיהום הסביבתי ולשיפור איכות החיים מתוך נאמנות וידידות לסביבה ולקהילה.

חברת "נשר" עם הפנים ללקוח פועלת רבות להשבת השרות לציבור הלקוחות ולאספקת כל הביקוש הדרוש במלט זמין ואיכותי לבנין הארץ.

בעתות מלחמה ובזמן שלום - אוטובוסים ונהגים של "דן" בשרות האומה ברכת "דן" לחיל השריון בחגו.

מרכבה הטנק הטוב בעולם

אל"מ דידי בן יואש
ראש תח"ש

במסגרת זו נציג בכל גליון את המתרחש בחיל השריון בימים אלה. נתאר חידושי אמל"ח, נסקור אירועים מעניינים בחייל ובחטיבות השריון ונעדכן בנושאים נוספים אשר הקוראים יגלו בהם עניין. כנושא ראשון בחרנו את הטנק הטוב בעולם – טנק המרכבה סימן 3 בז. נשמח לשמוע דעתכם ולקבל דעיונות נוספים על הנושאים המעניינים אתכם.

א זה למעלה משנה נקלטים בחיל השריון טנקי מרכבה סימן 3 מדגם משופר – מרכבה סימן 3 בז. השיפור המשמעותי ביותר בדגם זה הינו מערכת בקרת האש בז – מערכת

מתקדמת – יחודית מסוגה בעולם. הצורך במערכת מתקדמת זו הוגדר על ידי מערכת הבטחון במטרה להגדיל את פער האיכות בין טנק המרכבה לטנקי האויב. מערכת הבטחון, הנמכ"ש, חיל השריון וחיל החימוש, בהנחיית עוזר שר הביטחון האלוף (מיל.) ישראל טל, קבעו את הדרישות המבצעיות המחמירות ואת האיפיון הטכני של מערכת זו. הפיתוח והייצור של המערכת התבצעו בחברות ישראליות מובילות בתחום האלקטרוניקה והאופטיקה ושולבו בהם יכולות הנדסיות וידע מן המתקדמים ביותר בעולם. תכונתה המרכזית של מערכת בקרת האש בז הינה ייצוב מדוייק ביותר של קו הראיה ושעבוד תותח הטנק לקו ראייה זה. הייצוב מתבצע בשני צירים, אופקי ואנכי ומושג באמצעות מייצב זעיר משוכלל ביותר המותקן בתוך כוונת הטנק. בנוסף מכילה כוונת זו מד טווח לייזר, ערוץ תצפית יום בעל הגדלה פי 12, מצלמת טלוויזיה אינטגרלית המשולבת בערוץ היום וערוץ לילה המבוסס על עקרון חישת חום, בעל הגדלה פי 5.

איכות הכוונת ומחשב ירי מתקדם המרכז את כל הנתונים הדרושים, איפשרו את שילובה של מערכת עקיבה אוטומטית במערכת בקרת האש. מערכת עקיבה זו מאפשרת למפקד ולתותחן ביצוע מושלם של ירי תוך כדי תנועת הטנק וירי לעבר מטרות נעות ומתמרנות

כגון: טנקים, מסוקי תקיפה וכלי רכב אחרים. איכות העיוב האוטומטי היא כה גבוהה עד כי הוא ממשיך לעקוב אחר מטרה גם אם היא מוסתרת למספר שניות על ידי אבק או קפל קרקע. טנק מרכבה סימן 3 בז הוא הטנק המבצעי הראשון בעולם שבו משולבת מערכת משוכללת מעין זו.

סיכויי הפגיעה בירי בתנועה ובירי למטרות נעות גבוהים ביותר. איכותה ופשטות הפעלתה של המערכת, בתמיכת מערכות נוספות בטנק, מאפשרת אף לתותחן מתחיל לפגוע בכל יריה, תוך כדי תנועה מהירה ביותר של הטנק ולטווחים גדולים.

בעתיד מתוכנן דגם זה של טנק המרכבה לכלול כוונת פנורמית מיוצבת למפקד הטנק. כוונת זו תאפשר למפקד הטנק לאתר מטרות עצמאית, לכוון את תותח הטנק אליהן ולבצע לעברן ירי ברמת דיוק גבוהה ביותר, ללא תלות כלשהי בתותחן.

בכדי להקל על הטען במלאכת טעינת הפגזים לתותח, שולבה בטנק מערכת המביאה אוטומטית את התותח למצב טעינה נוח לפני כל טעינה. את הפגז לוקח הטען מתוך תא פגזים תורן שאותו הוא מניע בקלות רבה ברגלו. כל הפגזים בטנק המרכבה מאוחסנים במארזים המגינים עליהם בפני התפוצצות גם בתנאי סיבה קיצוניים.

מרכבה סימן 3 - בז

סיפור הישגים

התעוררנו לראשונה

לראות את המצב

המחריב.

© 2010 מדינת ישראל - משרד הביטחון

לעמותת "יד לשריון",

ליום החייל
ברכותינו.

תמיד אתכם

לוג • LOG

בנין סולל בונה א/123 אזור התעשייה, רעננה 43660
טל. 09-7416614 פקס. 09-7486760

תעשיית שלטים

- דפוס משי - מדבקות
- שלטים מוארים
- שלטים תלת-מימדיים
- שימשוניות
- שילוט רכב
- שילוט במתיחה מיוחדת

ז'בוטינסקי 9, ב"ב
טל. ☎ 03 5702704
פקס. ☎ 03 6197803

לעמותת "יד לשריון"

אתכם בהנצחת ההסטוריה
המצולמת

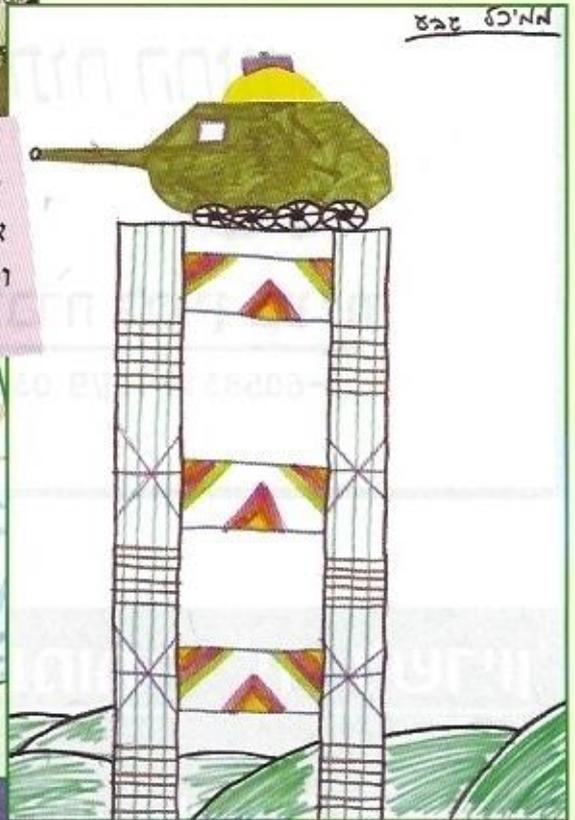
פוטו יוסי את עוזי
076 750439 ☎

(את עוזי)

ילדים מציירים וכותבים שריון

השריון
השריון עשה איסטוריה בכל ארץ ישראל הציל אנשים רק למען
ארצינו לעולם לא אשכח את כל האומץ של השריון כי השריון
והשריונאים הם הכי הכי מעולים ומצילים
כתבה: אגי מוקוביצקי כיתה ד' 1

לחיל השריון
קוראים לי גיא
מושקוביץ ואני מבית-
הספר רמת אביב "ג",
כיתה "ה". בזמן ביקורי
בלטרון למדתי הרבה על
תולדות חיל השריון
וחיליו אשר נהרגו
בקרבות.
למדתי גם על הטנק
הראשון והטנק האחרון
(הטוב ביותר בעולם.
ה"מרכבה").
הטיול בלטרון היה
מהנה מאד ואולי אף
אבקר בו שוב.
בתודה

גיא מושקוביץ

לעמותת "יד לשריון",

ברכות ליום השריון

להמשך הבניה - ופיתוח החזון

מזרחי זלי 1992 חברה לבנין בע"מ

טולדנו 10 תל-אביב, טל: 03-5442943 פקס: 03-6058319

לעמותת 'יד לשריון'

שמחים להיות חלק
מהטשיה
מהתנופה
ומהתוצאות...

איתכם ביום השריון

ANAT

ענת איל
מוזיאונים
תערוכות
קטלוגים
המחשות

ז'בוטינסקי 68 בני ברק 51306. טלפון: 03-5785070 פקס: 03-5785071

לעמותת

"יד לשריון"

אתם שהפכתם
"לדגל וסמל"

שאו ברכה!

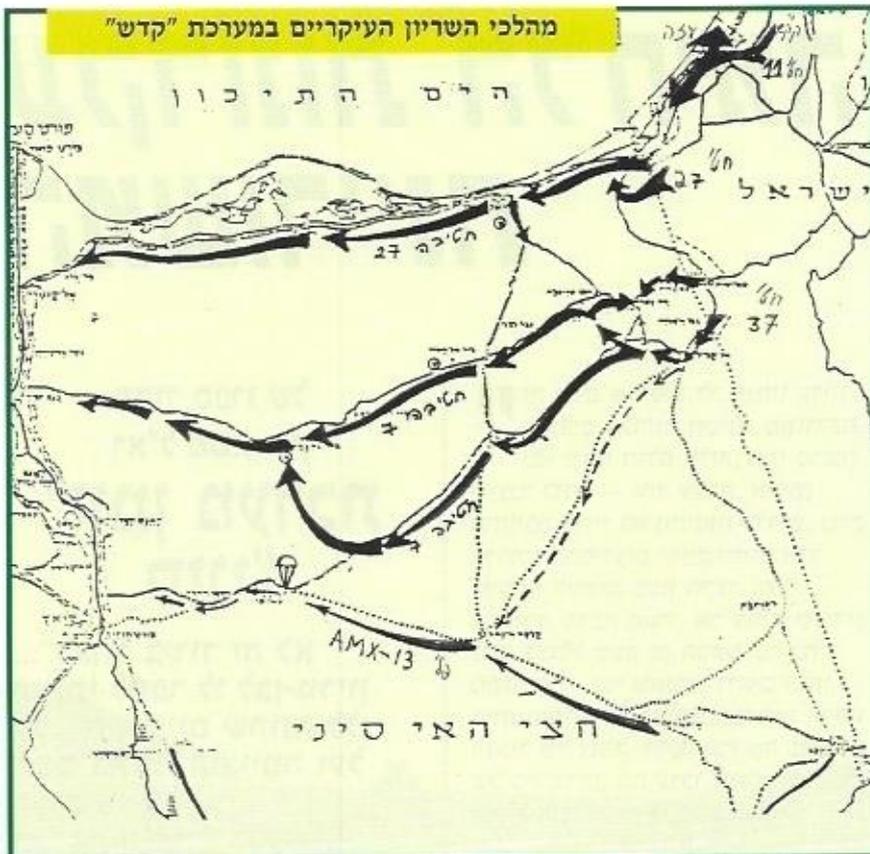

מ
ע
ב

ייצור ושווק דגלים סמלים
מוצרי פרסום וזיקוקי דינור
טל' 03-9244105 פקס. 03-9230383

40 שנה למבצע "קדש"

מהלכי השריון העיקריים במערכת "קדש"

רקע

אין בכוונתנו לתת סקירה מקפת על הרקע ומהלכי המבצע אלא לתת קטעים מפוע-לו של השריון בקדש וההוכחה המיוחדת ביכולתו להוות עמוד השדרה והכח המרכזי והמכריע בקרב היבשה.

29 אוק' יום השריון במקום
28 מאי שנחוג עד 1956.

הגורמים העיקריים למערכת "קדש"

- * פעולות פדאיון (פח"ע) נגד הישוב והתחבורה בישראל ושיבוש החיים הסדירים, מירדן ומצרים ובעיקר מרצועת עזה.
- * חסימת נתיבי אוויר ושייט.
- * עיסוקת הנשק הצ'כית ממאי 1955 וביצועה שכללה מאות טנקים וביניהם ה-T-34, מאות מטוסי קרב ומפציצים וביניהם מיג 15 ומיג 17.
- * ברית צבאית בין מצרים סוריה וירדן.

כוחות צה"ל שהשתתפו במבצע -

- (מתוך נספח ט' לפקודת המבצע)
- * 6 חטיבות + חי"ר וצנחנים.
 - * 2 אגדי ארטילריה.
 - * 1 גדוד שדה חה"ן.
 - * 126 מטוסים מתוכם 21 מטוסי תובלה.

עוצבות שריון

- * חטיבה 7 בפיקוד אל"מ אורי בן ארי
- * גדוד שרמן
- * גדוד אמכס 13
- * גדוד חרמש
- * גדוד חרמ"ן (חיל רגלים ממוכן).
- * גדוד שדה חת"ם.

חטיבה 27 בפיקוד אל"מ חיים בר-לב ז"ל:

אבידות צה"ל במבצע קדש

172 חללים, 817 פצועים,
8 נעדרים, שבוי אחד

ראובן אורלינסקי צורפה לסד"כ חט'
37 ונלחמה ברצועת עזה.

הישגי המלחמה העיקריים

- * חיזוק כח ההרתעה והגברת הבטחון של מדינת ישראל ותושביה.
- * השמדת הכוחות המצריים בסיני.
- * השמדת הפדאיון שפעל מרצועת עזה ויצירת גבול שקט ויציב.
- * הבטחת חופש השייט בים סוף תוך ערובות בין לאומיות.
- * חיזוק מעמדה הבין לאומי של ישראל ובעיקר בקרב "העולם השלישי".

- * צוות גדודי משוריין.
- * צוות גדודי משוריין.
- * צוות גדודי משוריין.
- * גדוד חרמ"ן (חיל רגלים ממוכן).
- * 2 גדודי חת"ם.
- * פל' שדה חה"ן + טנקי הנדסה.

חטיבה 37 בפיקוד אל"מ שמואל גלינקא ז"ל (נהרג בלחימה):

- * גדוד שרמן.
- * גדוד טנקי אמכס 13 (1 פל').
- * גדוד טנקי אמכס 13 (1 פל').
- * גדוד חרמ"ן.
- * פל' שדה חה"ן.

ביה"ס לשריון ציוות 2 פלוגות שרמן:

- * פלוגה בפיקוד המד"ר סרן שמעון ליבר ז"ל (נהרג ב"קדש") צורפה לסד"כ חט' 7.
- * פל' קורס קציני שריון בפיקוד רס"ן

תא"ל (מיל.) אורי בן ארי

**מתוך דברי כסמח"ט 7,
בדיון תורתי של סגל
פיקוד החטיבה, ערב
התמרון הצה"ל, תמ"ב
באוגוסט 1951**

עד היום יישארו אבני יסוד גם בעתיד.
אבל קיימים דגשים שונים במקצת
בלחימה משוריית הנובעים מעצם
מחוזות של השריון. עד שנמצא להם שם
יותר מתאים נכנה אותם עקרונות לחימה
משוריית, אשר בשום פנים לא מבטלים
ואו מתנגשים בעקרונות המלחמה הכה
מוכרים. אני אתן לכם את החשובים בהם
כפי שאני רואה אותם.

מהירות. עקרון לחימה מס' 1; היל
הרגלים נע במהירות של 5 קמ"ש. שריון

עקרונות הלחימה המשוריית

מתוך ספרו של
רא"ל משה דיין
"יומן מערכת
סיני"

... "לאחר בירור זה לא
העזתי לספר לו לבן-גוריון
על השינויים שהתחוללו
היום בחזית קוציימה ועל
הכנסתה של
חטיבת-השריון לפעולה
בניגוד לתכנית. ייתכן על כן,
עם כל התרעומת שהיתה
בלבי הן על הפרת המשמעת
והן על עצם הפעלתה של
חט' 7 בטרם-עת וללא
תכנית נאותה, לא יכולתי
להתכחש לאהדה שחשתי
לכניסתה של חטיבת השריון
לפעולה עוד לפני מתן
ההיתר. מוטב להיאבק
בסוסים אב ידים כאשר
הבעיה היא איך לבלמם –
מאשר לדחוק ולהאיץ
בשוורים המסרבים לזוז."
(עמ' 85)

” זה היום שחיכינו לו. אנחנו עדיין
רחוקים מלהיות חטיבה משוריית
כפי שאני חולם עליה, ואני מרשה
לעצמי לומר – יחד עמכם, אומנם
החטיבה עדיין לא ממונעת כדרוש, כולל
הדרגים המסייעים והמשרתים, אבל
הספקנו לעשות בזמן הקצר שאני
בחטיבה, הרבה מאוד. אני בטוח שבידינו
לתת לצה"ל מעט מן הטעם של כח
משוריין – כפי שאנחנו רואים אותו.
היום נפתח דלת במוחות ובדמיון הפקוד
הבכיר של צה"ל, דרכה יבין מה פרושו
של כח שריון, מה ערכו לצה"ל ומה הוא
יכול והייב להיות למדינת ישראל.

אנחנו מגבשים תורת לחימה לחטיבה
משוריית. אנחנו עובדים על השיפור
הטכני של הטנקים ותותחיהם, על
מתקני דרוש בכל הרק"ם ועל זיווד מלא
ככל האפשר, כולל זחלמים וג'יפים ועל
נייד המפקדות על רק"ם מתאים.

שיחחנו רבות על רמת כח האדם הדרוש
לשריון. עדיין לא הצלחנו לשכנע את
צה"ל כי הוא דרוש לו כאויד לנשימה,
בד"א וקצונה מעולים אשר יפקדו על כח
השריון היקר הזה. החלטנו כיצד נאמן
ונחנך אותו וכיצד נהפוך את כל
האמצעים האלה לאגרוף משוריין אחד
שיכה כל אויב שוק על ירך.

נושא אחד לא נלגלתי אתכם עד היום.
הטקטיקה המשוריית. קודם כל,
עקרונות המלחמה, בעלי הותק של מאות
או אפילו אלפי שנים לא איבדו את ליחם

מול הר סיני

משה וילנסקי / יחיאל מוהר

לא אגדה רעי
ולא חלום עובר
הנה מול הר סיני
הסנה בוער
והוא לוחט בשיר
בפי גדודי בנים
ושערי העיר
ביד השימשונים

הוי שלהבת יה-עיני הנערים
הוי שלהבת יה ברעום המנועים
עוד יסופר על זה היום אחי,
בשוב העם אל מעמד סיני.

רעי, זה לא חלום
ולא חזיון הוזה
מאז ועד היום
בוער בוער הסנה
לוהט בזמן און
בלבבות האל
של נערי ציון
ורכב ישראל.

משתווה עם ראיית השטח והארועים
מהקו הראשון של היחידה-עוצבה. לכן,
מ"מ מוביל את מחלקתו, מ"פ מוביל את
פלוגתו, ולפי הנסיבות, גם המג"ד ימצא
בקו הראשון של הגדוד, בנקודות
התורפה. גם המח"ט לא יטעה אם ימצא
באותה נקודה. מפקדי המשנה אוהבים
לראות את מפקדם לפניהם או לידם –
לא מאחוריהם! דוקא משום קבלת
החלטה נכונה במהירות של 40 קמ"ש –
חשיבות עליונה בקבלת ידיעות מיד
ראשונה!

המאבק על דרכו של השריון בצה"ל
התחיל מיד אחרי תום מלחמת
העצמאות. בתמרון תמ"ב יישמה חט' 7
לראשונה את תורת הלחימה שבה דגלה
והפתיעה את צה"ל במהירות ובגודל
נצחונה. היא המשיכה בזאת בתמ"ג,
תמרון צה"לי נוסף ב-1952. הפיקוד
הבכיר של צה"ל שיוכנע בראשו אך בלבו
המשיך לראות את החי"ר כמלך שדה
הקרב.

בנושא זה אמר גנרל ס. פטון (הבן):
"מעולם לא היתה הקביעה – שרוב
הקצינים המקצועיים יודעים הכל על
המלחמה שעברה, ולא כלום על זו הבאה
– קולעת יותר מהיום!" רק דויד בן
גוריון, שחזה באחד משני התמרונים, הבין
בראשו ובלבו את הפהפכת הבכורה
בשדה הקרב – והחל לתת עדיפות
מתאימה לרכש לחיל השריון.

תוכנית מלחמת קדש קבעה כי חיל
הרגלים יוביל את המתקפה. רק
בלחץ בלתי פוסק של חט' 7
ובהחלטה אמיצה של אלוף פקוד
הדרום אסף שמחוני ז"ל, פרצה
החטיבה ראשונה לסיני ורשמה דף
הסטורי בלוחמת שריון וקבעה
לעתיד כי השריון של צה"ל הוא
הכח המכריע בשדה הקרב
והמערכה.

נע במהירות ממוצעת של 30 קמ"ש –
40 קמ"ש. במהירות הזו גלומים ערכים
רבים. כל מחשבה וכל פעולה חייבות
להעשות במהירות דומה. קבלת החלטות,
פתיחה באש, נוהל קרב קצר ככל האפשר
אפילו תוך כדי התקדמות תנועות בשטח
במהירות מירבית ובתנועה נמשכת.
המהירות היא הדגל הנישא לפני השרי-
ון!"

תוקפנות. עקרון לחימה מס' 2.

השריון משול לכלב מגוע דוברמן. הוא
נועד לתקוף ללא היסוס ובהמשכיות עד
להשגת משימתו. לוחמי השריון מוגנים
יותר מה'חיר' על ידי הפלדה, המהירות
וכושר העבירות. השריון, ובמיוחד הטנק,
גורמים להלם אצל האויב בעצם הופעתו
וכושרו להלחם בכל שטח ביום ובלילה.
תוקפנות ללא זהירות מוגזמת. כאשר יש
ספק – תקוף. זאת הדרך הזולה לצאת
מכל מצב ביש.

הגישה העקיפה. עקרון לחימה

מס' 3: עקרון זה אומנם מופעל על ידי
כל כוחות היבשה, אך יש בו יחוד לגבי
כוחות משוריינים. לאלה קל יותר להגיע
לאגפו או לעורפו של האויב בגלל כל
העקרונות שהזכרתי קודם. הבקעה באגפו
של האויב, חדירה עמוקה לעורפו, לחימה
והשמדתו חזרה מהעורף ועד לגלגל
חזיתו זאת תמצית ההצלחה והנצחון של
כח משוריין.

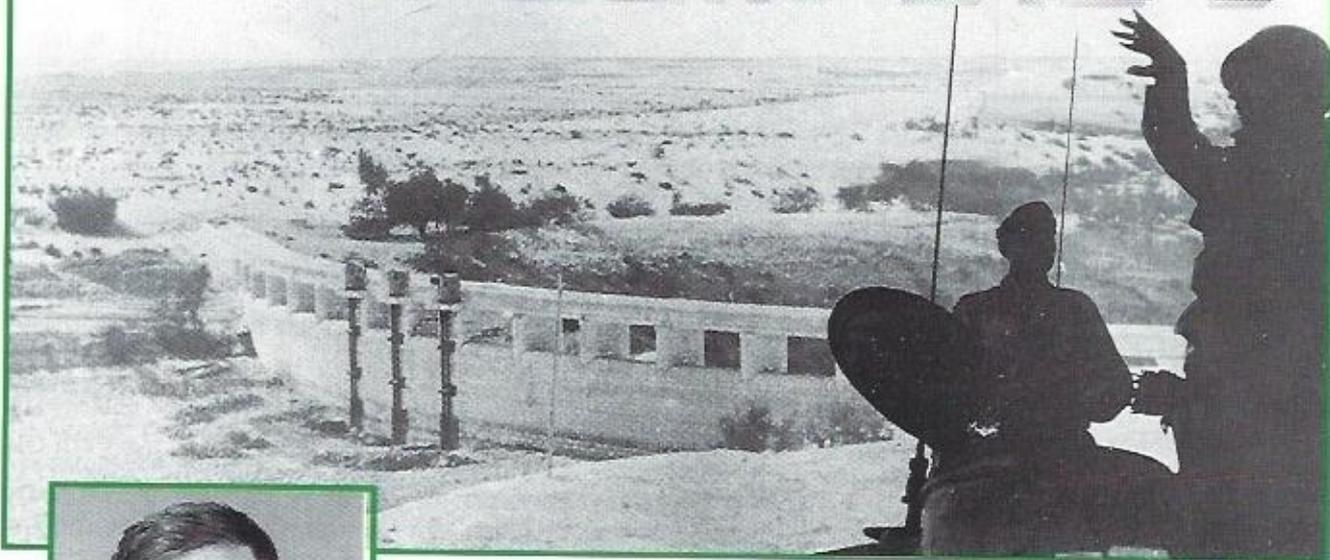
הספקה שוטפת בכל מחיר.

עקרון לחימה מס' 4: דלק, תחמושת,
חלקי חלף וחומרי רפואה. כל אלה הם
הדם של מלחמה משוריינת. לכן יש לנייד
את הכוחות המסייעים ומשרתים על
רכב בעל הנעה קדמית. לא יגיעו בזמן
הדרוש – הרי לא כמות ואיכות הרק"מ,
לא טיב המפקדים והחיילים שווים
אגודה שחוקה אחת. הקרב קופא על
מקומו. המשימה לא תבוצע והנצחון
בספק.

המפקד בקו הראשון. עקרון

הלחימה החמישי: דווח למפקד ברשת
הקשר – רק בליט ברירה. שום דבר לא

כיבוש מוצב הסכר

אלוף (מיל.) אברהם אדון (ברן)
מג"ד 82 ב"מבצע קדש"

מהתעלה, מצאנו את עצמנו מנתקים ומנותקים בעת ובעונה אחת. חסכנו בתחמושת, שינינו מקום בדיונות כדי לחמוק מארט' האויב, אך המשכנו להשמיד רכב מצרי, שמשום מה ניסה שוב ושוב לפרוץ בכביש. ואז, לפנות ערב קבלתי את הפקודה לכבוש את מוצב הסכר.

התכנון

יצאתי עם הקמ"ן והקמב"ץ ב-2 ג'יפים לתצפית על היעד. השמש היתה בעורפנו קרובה לשקיעה וחשתי צורך להזדרז. התגלה לעינינו תא שטח שאותו לא ראינו מהאזור בו נדדנו במשימת הניתוק

כ אשר קיבלתי מהמח"ט אורי בן ארי את הפקודה לכבוש את מוצב הסכר, היינו בהרכב של שתי פל' טנקי שרמן ופל' חרמש, על חצאי זחלים מפוזרים בתא שטח דיוני, במעין מתחם גדודי המחולק ל-3 גזרות. בכל גיזרה 2 מח' טנקים ומח' חרמש. במערב – במגע עם טנקי אויב בכיוון מגדבה ואל עריש – פעל מ"פ א, משה בריל; במזרח – במגע עם טנקי ארצ'ר שפעלו מגבעת דיונה שליד צומת כביש אל-עריש – ניצנה, עם מסעף כביש שהולך לעבר סכר הרואיפה – פעל מ"פ ד', יוסוף; ובצפון מול חשש לאגוף, ניפרש מ"פ החרמש ששון; בשטח כלפי דרום גבלנו עם כביש אל עריש – ניצנה, ומעבר לו, השתפלו דיונות במדרון מתון עד וואדי אל-עריש.

בלילה הקודם נענו מקסיימה, חדרנו דרך וואדי דייקה אל עומק שטח האויב ועם בוקר תקפנו וכבשנו את אבו-עג'יילה מעורפה. בכך ניתקנו את כביש אל-עריש – ניצנה ונתקענו כתרזי באמצע הדביזיה המצרית שנפרשה במוצבים ובמתחמים לאורכו של הכביש. מובן מאליו שהדביזיה הפעילה נגדנו לאורך כל היום ארט' ושיגרה כוחות שריון הן ממערב והן ממזרח, במגמה להשמידנו. כיון שגד' 52 שהיה אמור להגיע בעקבותינו, נשלח דרומה מול שריון מצרי שהתקדם

רק"מ שהשתתף במבצע "קדש" מתוך מאות

זחל"מ פיקוד עם מקלע נ"מ

ג'יפ סיור

וחסימת הכביש עד כה.

סרקנו את השטח במשקפות. שלוחה חולית במדרון מאד מתון נמשכה ימינה עד ואדי אל-עריש. לפניו לאורכו התגלתה תעלת מים צמודה לוואדי שהובילה מהסכר לכוון אבו עגילה. המדרון החוליה מאד מתון נמשך גם מזרחה ובו במרחק של כק"מ נמתח לרוחב הגזרה כביש אספלט שהוביל לבית אבן ע"י סכר הרוופה, קצהו הנגדי שלפי המפה התחבר לכביש ניצנה – אל עריש, היה מוסתר ע"י גבעה דיונית. מעבר לכביש התרוממה גבעה לא גבוהה שעליה זיהינו את המוצב – גדרות, עמדות ואוהלים לבנים. המידע גרס כי מדובר במוצב של פל' מוגברת. מימין ליד בית האבן זיהינו 2 תותחי נ.מ. ארוכי קנה, אך את סוללות תותחי 25 ליטראות (שניתקו את דרך הגישה אלינו במהלך היום) שהיו מוסווים בחזית המוצב ואת 8 משחיתי הטנקים מסוג ארצ'ר שהיו מאחורי המוצב לא איתרנו.

שקלתי את נושא העבירות – השרמנים תימרנו בדיונות בקושי רב, והזחלמים עוד פחות מהם, בירידות בלבד. החלטתי להסתמך על חיפוי חזק מטנקים ועל הסתערות החרמש דרך כביש האספלט והצטרפות הטנקים להסתערות. גבשתי תוכנית וחזרתי לגדוד. בעודי בדרך הזעקתי את המפקדים לחפ"ק. יוסוף, בריל וששון הגיעו כמה דקות לאחר שהגעתי למקום החפ"ק שכלל זחלם מבצעים, זחלם מודיעין, ו-2 ג'יפים.

הביצוע:

טנקי האויב ממערב מכוון מגדבה, שהשמש שהיתה נמוכה ובגבם שיפרה

את ראותם, פתחו באש כבדה. כדורי הטנקים שרקו/נבחו סביב החפ"ק וכמעט הקפיצונו במקום עומדנו. ציירתי על הקרקע את שדה המערכה ונתתי פקודה מאד קצרה: הגדוד יכבוש את יעד הסכר. נתארגן ב-3 פלוגות טנקים מוקטנות (2 מח' כל אחת) ופל' חרמש: 2 מח' הטנקים של א' ושל ד' הפועלות עכשיו ת"פ ששון ינועו לחפ"ק הגדודי ובפיקוד הקמב"ץ ימשיכו ויחצו את הכביש לכיוון ואדי אל עריש יתפשו עמדות חיפוי ויפעלו כבאכ"י (בסיס אש כינון ישיר); כל מח' החרמש יתרכזו על הכביש ויחזרו ת"פ ששון ויכוננו להסתערות על פי פקודה, ההסתערות תעשה בכביש עד המסעף, שם יפנו בכביש המוביל לסכר, יעצרו מול ולרגלי היעד ויסתערו עליו רגלית; פל' יוסוף תנוע מיד מגזרתה במזרח, תחליף את פל' בריל ותאבטח את אזור המערכה כלפי מגדבה; פל' בריל תנוע מזרחה משמאל לכביש ותכבוש את הגבעה שממזרח/צפון לצומת מסעף הסכר והכביש הראשי שממנה פעלו הארצ'רים; ואז בחיפוי פל' א' מגבעת הארצ'רים ובחיפוי הבאכ"י ממערב תסתער פל' החרמש. ברגע שההסתערות תסוכן מאש פל' הטנקים הם יצטרפו להסתערות כגל שני.

שעת הערביים היתה של אור אחרון, השטח געש ורעש, פל' בריל והמחלקות הבודדות של פלוגות א' ו-ד' (שהיו ת"פ פל' החרמש) נעו לעבר החפ"ק – ממערב, מצפון וממזרח; פלוגת החרמש שמחלקותיה נעו מכוונים שונים התרכזה על הכביש כ-400 מ' מערבה מאתנו. קצב כדורי טנקים שנורו לעברנו מכיוון מגדבה התגבר והכדורים המשיכו לנחות פה ושם בקרבתנו. לאחר יום ארוך של שהייה בין

הדיונות כשהשעות זוחלות לאיטן, נתפסו כולם לפעולה נמרצת והשטח רחש פעילות. בריל רץ לעבר פלוגתו שהתקרבה ועלה על הטנק שלו, אדולף, הקמב"ץ, התקדם עם זחל"ם המודיעין והזעיק לעברו את 2 המחלקות שיועדו לבאכ"י, וששון כבר היה בנקודה שאליה ריכז את מחלקותיו. היתה לי הרגשה שהכל דופק בקצב שריון. אמנם המפק-דים לא צפו על היעד וגם קב' הפקודות היתה קצרה ביותר, אבל התוכנית היתה פשוטה ביותר: הבאכ"י יפעל מימין לכביש, בריל יסתער משמאל לכביש, והחרמש יסתער דרך הכביש.

אבל, התוכנית השתבשה כבר בתחילת המתקפה. למעט פל' החרמש שהמתניה לפקודה, 2 כוחות הטנקים וגם החפ"ק הגדודי היו בתנועה. אדולף חצה את הכביש והוביל אחריו את 2 המחלקות, בריל נע מזרחה משמאל לכביש ואני בזחלם המבצעים עליתי על הכביש במגמה להגיע לגבעה שתאפשר תצפית הן על היעד והן על הכוחות. אבל מרגע שטנקי הבאכ"י נתגלו למוצב הסכר נפתחה עליהם אש אנטי טנקית חזקה (מ-2 תותחי הנ.מ., מ-12 תותחי ה-25 ליטראות מ-8 ארצ'רים). מחלקות הבאכ"י תפסו עמדות והשיבו אש. הראות פחתה, כמעט עלטה. האויר התמלא בכדורי-תותח ששרקו מעל הראש, שמסלולם השטוח צויר ע"י נותבים אדומים. הרעש, ומספר הנותבים משני הכיוונים מילא את האויר, לרגע השתוממתי שהכדורים לא מתנגשים. הוריתי לארט' שסייעה לי להעתיק את האש ממגדבה לעבר מוצב הסכר. הבחנתי בתדהמה שבריל סוטה מנתיב ההסתערות המתוכנן, חוצה את הכביש

הדגמים המוצגים בלטרון

שרמן חילוץ

שרמן M-3 דחפור

הסגן שלו (אוריאל) בלבד הגיעו ליעד, רמסו חיילי אויב נמלטים ועתה היעד בידם.

נכנסנו לשלב התארגנות. זה לא היה פשוט. היתה חשיכה, השטח מלא מדורות, היה עלינו לארגן כח לאבטחת אזור הפעולה, לסרוק את השטח, לפנות כעשרים פצועים ועשרה הרוגים לתאג"ד שפעל על הכביש לאור פנסי ג'פים, לוודא שאין נעדרים, לפרוש על ציר ההסתערות את החט"ג לתקן ולחלץ טנקים, להתחמש ולתדלק ולהתכונן להמשך לחימה.

סיכום:

סמוך ל'קדש' עבר גד' 82, לראשונה בחיל, אימון אינטנסיבי על פי מודל אימון חדש - 3 ח' סדרה קרבית תחת רשתות, כולל תירגול פק"ל ואימוני לילה נרחבים. אבל התורה כללה באותם ימים הפעלת טנקים בסיוע לחי"ר והסתערות בגל שני בלבד, או חדירות הסתננות לעומק ופגיעה במטרות רכות (מפקדות, ארט', מחסנים וכיוצ"ב). למרות האמור עקב רוח התקפית הסתערנו על מוצב אבו עגילה כשהטנקים מובילים והחרמש בעקבותיהם.

ההסתערות על מוצב הסכר תוכננה על הסתערות החרמש בגל ראשון, תוך מתן דגש למהירות באמצעות תנועה בכביש תוך קבלת סיוע טנקים חזק. אבל התוכנית השתבשה ובפועל טנקים הובי-לו את ההסתערות. כתוצאה מכך הפעל-תי את כל הגד' להסתערות בגל שני והשגנו אפקט הלם על האויב.

בפועל, עקב מודיעין לקוי, פעלו נגדנו כ-22 כלים אנטי טנקיים ואויב מחופר המצויד בנשק מסייע רב. ולמרות קשיי עבירות עצומים, אובדן טנקים ואנשים במהלך ההסתערות, בזכות התוקפנות השגנו אפקט הלם בקרב קשה שהיו בו אלמנטים של הבקעה ופ.ב.ש.

על הקרב הזה צוינה לשבח ע"י הרמטכ"ל פל' א' שהובילה את ההסתערות ולא חדלה גם נוכח נתונים ותנאים קשים ביותר. דומה שרישומי של הקרב הזה מצא ביטוי בדוקטרינות ההבקעה והש.ב.ש-שהתפתחו בתקופה שלאחר "קדש".

מפקדת גייסות שריון
לשכת המפקד
120 / 303
בסקן השי"ז
בזני 1957

פלוגה א	גדוד 82
מ"ב ד	82
מפקדת חטיבת	3
מ"ב א	3

הנדון: ציון לשבח

הנני לציין לשבח את פלוגה א' מגדוד 82 על בצוע פעולת טנקים טהורה בתוקפנות ובאומץ נגד מתחם שהיה מוגן ע"י 6 תותחים 25 ליטראות. בכנון ישר, 7 תותחים 75 מ"מ ו-10 ארצ'רים.

אף כי חלק מהטנקים של הפלוגה הוצאו מכלל שימוש ע"י האויב וקבלה רק חלק קטן מהסיוע המובטח, כבשה הפלוגה בסערה את המתחם בעברה דרך תעלות אוטי טנקיות, גדרות ושוחות הגנה.

אורי	בן	ארי	-	אל	ק
מפקד	גייסות	שריון			

ציון לשבח פלוגתי - היחיד שהוענק בצה"ל לפלוגה שלימה

במודיאן השריון בלטרון

שרמן M-50

משחית טנקים שרמן M-10

הרהורים וזכרונות על קצה המזלג של מ"מ טנקים 40 שנה אחרי

אריה קרן

מ"מ פלוגת קק"ש ב"קדש"

לאחר שרות כמ"מ בגדוד 82 חטיבה 7 הוצבתי ב-1956 כמד-ריך בקורס קציני שריון שהכשיר והסמיך מ"מים טנקים וחרמש. כשבוע לפני מבצע קדש הופסק הקורס והתארגנו בשטח כינוס ביער בן שמן גם כעתודה והטעיה לכיוון ירדן.

יום ד' 1 נוב' 56 נעה הפלוגה על שרשרות מבן שמן דרך קיבוץ בארי ונערכת קצת דרומה לקיבוץ נחל עוז. בדרך נתקעו ונשארו מספר טנקים וביניהם אחד ממחלקתי.

ב-2 נוב' עם שחר לאחור קבוצת פקודות, פרצה הפלוגה ממזרח למערב, כבשה בהסתערות את מוצב 122, "חטפה אש" גם ממוצבים 123 ו-125 ומעלי מונתר שלפי המסורת שמשון הגיבור נשא שערי עזה לשם. אותה "מפלצת" ששמעתי עליה לראשונה מאבי ז"ל, שהגיע ארצה במסגרת הגדודים העבריים בצבאו של גנר אלנבי במלחמת העולם ה-I, כילד שמעתי מאבא על אלפי ואולי עשרות אלפי החללים (בהתאם לגירסה) שהש-איר הצבא הבריטי בעלי מונתר.

בהסתערות "אבדתי" טנק נוסף ממחלקתי שנתקע והוריד שרשרת בתעלת קשר. באותה תנופה ותוך ירי התייצבנו על כביש חאן יונס עזה – ופנינו להכנס לעיר עזה מדורם לצפון.

תוך הלחימה אני חש "בתופעה משונה". המקלע המקביל בראונינג 03 לא מפסיק לירות. מתי מספיק דוד וייס (חברי ושכני 40 שנה) להחליף ארגזי פעולה לטעון וכו'?

אני מפסיק לירות במקלע מפקד, מכניס ראשי לצריח ורואה שכלול בעבודת הצוות. שור אוריאל נהג מישנה, מקלען (בשרמן 5 אנשי צוות) מכין ארגזי פעולה מוריד המכסה. מעביר הארגז המוכן לצריח, לדוד וייס. דוד זורק את הארגז הריק לשור המקלען ולהפתעתי הסוללנואיד (ההדק החשמלי) המופעל ע"י התותחן עובד. עם יציאת הכדור האחרון מצמיד הטען את הסרט החדש, שתי דריכות והמקלע תוך שניה שוב "מזמר" צרורות צרורות בתזמון התותחן

אלי קפואה (אופק), שכן וחבר מגיל 7. נחש האש הפלוגתי זורם לתוך העיר עזה. ארגז האש יורה אחד ימינה והשני שמאלה (זה לא מצעד ואין צופים) כל דבר זו נפגע – עמדות כלי נשק חיילים, מרפסות ומכוניות.

בכיכר העיר אנו ממשיכים באש ומתארגנים. השעה 11 לערך, אני המ"מ מקבל פקודה מהמ"פ לנוע צפונה לכיוון בית חנון ולהשמיד באש מטרות ומוצב מסויים.

"לא נעים" לי להגיד למ"פ שבשלב זה אני טנק יחיד ממחלקתי ונע לביצוע המשימה.

בכל עיקול בכביש אני נעצר, צופה יורה ומתקדם לעיקול הבא וחוזר חלילה. בדרך, מה שבטוח, יורה לאגפים, לבוסתנים, לחורשות ולפרדסים.

לאחר מספר ק"מ אני רואה במרחק של כ-1500 מטר לפני, מוצב עם התרוצצות חיילים. אלי התותחן מכוון, יורה ופוגע ואני רואה במשקפת גופות באויר, וכך משמידים עמדה אחר עמדה.

דוד וייס הטען-קשר מודיע לי שנשארו כ-20 פגזים, חלקם כדורי חש. אני מדו-וח, מקבל אישור מהמ"פ וחוזר לכיכר, לפלוגה. רווח לי מאוד.

פלוגת הטנקים שרמן M-3 תותח 75 מ"מ נ"ט, מנוע בניזין, בהרכב הבא:

מ"פ	רס"ן ראובן אורלנסקי (ריזיק)	השתחרר סא"ל.
סמ"פ	סגן יעקב אבן (ג'קי)	השתחרר אלוף.
מ"מ	סג"מ פרח אברהם משפיים	השתחרר סגן.
מ"מ	סג"מ נתן ניר (נתקה)	השתחרר תא"ל.
מ"מ	סג"מ אריה קרן	השתחרר תא"ל.
מ"כ	סגן יהושע אקשטיין פיקד על קציני הי"ר מוסבים לשריון.	
רס"פ	רס"ג יהודה פרחי.	

אנו עומדים ליד גדר אבן. צרור כדורים שורק מעל הצריח ושוב צרור – אני מצווד ימינה לבתים, צופה במשקפת ומזהה תנועה בחדר כ-300 מ' מאתנו ושוב הבהק וצרור שורק. אני פוקד תותח נפיץ, על 300 חדר עם חיילים (התותחן 300 על). אש-מטרה. ש נה מטרה ויש שקט. צהרים פותחים מדפים ויורדים לראשונה מהטנק. נפגשים, מתחבקים ומחליפים רשמים ראשונים. חנות מכולת או קיוסק "נפתח" בכיכר

פתח דבר וסוף דבר

התחלתי בגיל 16 בגדנע שריון – היה מוסד כזה.

השתתפתי כמג"ד בחטיבה 8 במלחמת ששת הימים, כבשתי את זעורה.

נכנסתי בטנק הראשון לקונטרה ברמת הגולן.

השתתפתי כמג"ד 46 בתעלה בתחילת ההתשה. ובפשיטה לצפי-פיפי בדרום ים המלח.

נלחמתי כמח"ט 500 ביום הכיפורים.

במלחמות כמו במבצע סיני החי"ר משלים אחרי הטנקיסטים. השריון תמיד מוביל.

פקודות תוך תנועה יעד אחר יעד, מפקדים מובילים.

שפה משותפת ותירגולות חוסכים זמן ויוצרים עוצמה.

אני גאה להיות שריונר וגאה שבעתיים שבתי שירתה כמדריכת שריון ובני כקצין שריון.

המוסבים "מתנדב" ומחליף את קצין החבלה ומפנה באותו לילה 8 מחסומים ממוקשים באור הזחלים שלו. מתרוצץ בין הכדורים ומעשה ניסים – גבורה וקור רוח, אורי נשאר שלם.

על פועלו בלילה זה מקבל אורי את עיטור העוז.

(בגיל 25 בעודו רוכב על סוסו בשטחי קיבוצו בגליל נתקל בתיל, נופל ונהרג).

לקראת המחסום האחרון אני נעצר בעיקול חאן יונס, לפני כ-100 מ' ובצד תותח נ"ט. אלי התותחן מכניס לו פגז וכל 1/4 שעה פגז נוסף, מה שבטוח בטוח. לצידי כ-10 מ' עמדה וגם בה תותח וגם לה כל 10 דקות צרור ורימון – מי יודע אולי יחזור מישהו. יורים להבהקים, יורים לרעשים, יורים.

בוקר. הפלוגה בין חאן יונס לרפיה. שקט. אנו רואים אלפי חיילים מצריים על הדיונות ממערב לנו, נעים רגלי דרומה, ואנו אפילו לא יורים בהם. נמסר שג'קי הסמ"פ נפצע מכדור בזרועו והמ"פ איבד את קולו לחלוטין.

נכנסים לאיזה בוסתן לחניון יום ולהתארגנות.

עומדים על הצריח ואוכלים תמרים. שלווה מסביב. נגמרה המלחמה.

שותים ונתקלים לראשונה בחלווה ובפול מצרי.

מישהו מביא מכונית כיבוי אש וכולנו נשטפים וממלאים הג'ריקנים והמימיות.

הדרגים מגיעים ומתחילים למלא מחדש דלק תחמושת וכל השאר.

התחלנו עם 105 פגזים בבטן הטנק ונש-ארנו עם פחות מ-10 וכנ"ל תחמושת למקלע, רימונים ועוד.

ארבע אחה"צ ליד "הקיוסק שלנו", על מדרגות קרוב למדרכה, טקס קצר גנרל מצרי בבגדי שרד וכל האותות והסרטים, חותם על כתב הכניעה למח"ט 11 אל"מ ארווין דורון.

נקראים לקבוצת פקודות ותדריך, המ"פ צרוד ובקושי מדבר. כל הקצינים סביבו, כרגיל בשריון, המפקדים מחליפים כלים, תמיד כולם מגיעים. מתוחים, וניתנת פקודה קצרה ע"ג מפה. המשימה לפרוץ באש דרך החטיבה הפלשתינאית 86 על הכביש הראשי עזה חאן יונס ולחבור לחט' 27 שלנו. (בפיקוד אל"מ חיים בר-לב ז"ל, שפרצה ברפיח) מה שבדרך להשמיד.

חוזרים לטנקים ונדהמים. על סיפון אחד אופנוע, בשני שטיחים, באחר 6 תרנגולי הודו, ואחריו חצי עדר כבשים.

ערב, זורקים הכל, גמר התארגנות והפלוגה מוכנה לתנועה דרומה. בחוד נתקה וכיתת הקצינים על הזחלים. בפיקוד הסמ"פ ג'קי.

נתתי פקודה/תדריך לגור ולצוות.

חשיכה, פקודת המ"פ הצרוד "נוע" – המ"מים מדווחים והפעם בקשר.

פקודה לצוות "היכון ליריה". נהג מוריד כסא, סוגר מדף, מכריז. נהג סגר מדף, מקלען מוריד כסא, סוגר מדף, מכניס סרט למקלע דריכה אחת ומכריז מקלען מוכן. לאחר הכרזת התובה תותחן פותח נצרת צריח וכך הלאה...

לילה, ושוב שועטים, דרומה. יוצאים מעזה ונכנסים על הכביש בין בוסתנים ופרדסים, בתים וחורשות, תותח לימין ותותח לשמאל, שוחות ומחסומים, עמדות חול, חיילים, ויורקים אש. כשנעצרים, אני זורק רימונים לצידי הכביש ויורה בנשק אישי ובמקלע מפקד לצידי הטנק, לתעלה, לפרדס ולשיחי הצבר.

סג"מ אורי אלפרסון מזחל הקצינים

"לא מעניין אותי שזה בט' ש-חי"ר – אני לוקח נשק שאפשר לסמוך עליו...."

ציונים לשבח במבצע "קדש"

עיטור העוז

טוראי שאול דוד

במבצע "קדש", בעת שפלוגה עימה נמנה טור' דוד שאול תקפה מחנה אויב, הפעיל טור' דוד שאול מתוך הטנק את נשקו האישי. בנוסף לתפעול כלי הנשק בטנק, השמיד מיספר חוליות נ.ט. קצרות-טווח, אשר כווננו באותו זמן על הטנק ובכך הציל את הרכב ואת חיי הצוות וכמו כן סייע להצלחת הפעולה.

עיטור העוז

רב סרן בר-כוכבא (בריל) משה

ביום ה-31 באוקטובר 1956, תקפה יחידה בפיקודו של רס"ן משה בריל משלט אויב. בהתאם לתוכנית צריכות היו 2 פלוגות להסתער על המשלט. למרות שפלוגה אחת התאחרה, ועל אף אש אויב קטלנית, נהג רס"ן משה בריל את פלוגתו ישר אל האויב והמשיך בהסתערותו, למרות שסבל אבידות כבדות.

עיטור הגבורה

רב טוראי בר-צור עוזי

במבצע "קדש", הגיע רב"ט עוזי בר-צור לגדוד, כנהג מתנדב לרכב. בעת הקרב דרש שיטילו עליו תפקיד. מפקד הפלוגה קיבלו כנהג לג'יפ שלו. ברגעים הקשים של הקרב נפסק הקשר בפלוגה. רב"ט עוזי בר-צור התרוצץ בשטח להעביר את הוראות מפקד הפלוגה, תחת מטר כדורים ופצצות והמשיך בזאת גם לאחר שהג'יפ נפגע מכדורים. תוך חירוף נפש פינה פצועים והעבירם למקום הפינוי. לאחר שמכוניתו יצאה מכלל שימוש, לקח ג'יפ אחר, חזר במהירות והמשיך בהעברת הוראות ופינוי פצועים.

צל"ש אלוף הפיקוד

רב"ט ארבלי שלמה

בזמן התקפת פלוגת טנקים בגזרת אבו-עג'ילה ולמרות שרכבו נפגע, בצע רב"ט שלמה ארבלי פעולה רגלית להבטחת הרכב והמשיך לירות מתוך הטנק אל עבר האויב. יחד עם זאת פעל והצליח להחזיר במהירות את הרכב למצב תקין.

עיטור העוז

סרן גונן (גורודיש) שמואל

במבצע "קדש", בעת הקרב ליד אבו-עג'ילה, נפצע סרן שמואל גורודישבידו פצע קשה. למרות פצעו, שלפי דברי הרופא גרם לו סבל רב, המשיך לפקד ועשה מיספר נסיונות לחלץ טנק שנשאר בשטח. לעת ערב, בשכך הקרב, נכנסה פלוגתו להגנה ולמרות זאת לא נאות לעוזבה. סרן שמואל גורודיש החליט להישאר עם פלוגתו גם לאחר שהרופא אמר לו שעלולים להיגרם לו סיבוכים בהמשך הזמן. כך המשיך סרן שמואל גורודיש לנוע עם פלוגתו ונכנס למחרת לקרב נוסף. רק לאחר 24 שעות פונה לבי"ח, שהה בו מיספר שעות וחזר שוב לפלוגתו.

עיטור הגבורה

סא"ל ניצני שלמה

בשעת הפעולה במ צ רים, במסגרת מבצע "קדש", נפתחה אש חזקה על הזחל"ם שבו פיקד סמל שלמה ניצני. נהג הזחל"ם נהרג מיד. סמל שלמה ניצני לקח את הגה הזחל"ם ובאש החזקה נסע קדימה, חילץ מיספר פצועים שנפלו מזחל"ם שנסע לפניו, העלה את הפצועים לזחל"ם וכל זאת תחת אש כבדה של האויב. לאחר מכן הפעיל מיספר כלי נשק, שהיו בידי הפצועים, נגד עמדות האויב ושיתקם. על ידי פעולה זאת הציל חיי פצועים, וחיי-הם של חיילי יחידתו.

צל"ש אלוף הפיקוד

סג"מ אריאלי איתן

גילה דבקות במשימה. לאחר שנפצע בפעולת יחידתו בגזרת אבו-עג'ילה ונאסף לתחנת האיסוף הגדודית, שב סג"מ אריאלי איתן ליחידתו כשיצאה להתקפה חדשה ועמד בראש מחלקתו עד סוף הקרב, על אף העובדה כי נפצע שנית בזמן ההסתערות.

עיטור העוז

טוראי קלמקי אהרון

במבצע "קדש" שימש טור' אהרון קלמקי כמקלען ביחידת סיור. הוא היה על זחל"ם החודר במשך כל הדרך לשארם אל-שייח'. לא רצה שיחליפוהו ולא עצם עין כמה ימים ולילות. בקרב היתקלות עם מארב אויב, הפעיל את המקלע לבדו מטווח קצר ביותר (50 מ'), גרם לאויב אבידות ולבריחה מבוהלת ממקום המארב. בשלב האחרון של הקרב על שארם אל-שייח', בעת שהזחל"ם עלה על עמדת בזוקה, חיפה ממרחק קרוב ביותר על שניים מחברי שירדו מהזחל"ם, הטילו רימונים על העמדה וחסלוה.

עיטור העוז

סגן און (הלפרסון) אורי

במבצע "קדש", בקרב על חאן-יונס, בהיפגע קצין החבלה, נטל לידיו סג"מ אורי הלפרסון ז"ל את התפקיד וביצע אותו למופת. סג"מ אורי הלפרסון ז"ל פינה 8 מחסומי מוקשים תחת אש ובקור-רוחו ואומץ-ליבו, למרות ידיעתו הבלתי מושלמת, איפשר את הצלחת הפעולה.

צל"ש מפקד האוגדה

סגן פרנק יצחק

צויין לשבח על גילוי קור רוח ומנהיגות מעולה במערכת סיני. בזה שביקש לנוע בראש מחלקת החוד לאורך מרבית הציר שבין משלטי רפיח ומשלטי קנטרה, ונע בראש המחלקה בקצב מהיר תוך התעלמות מאש האויב וחסיל התנגדות רבים.

לזכר חללי מבצע "קדש"

מתום מלחמת העצמאות

ועד סיום מבצע קדש

ד' סיון תשי"ט - כ"ט חשוון תשי"ז 1.6.49 - 3.11.56

אביעזר יוסף - אבלקוש יוסף - אברהם יצחק - אברהם מנחם - אטדגי יוסף - אדלשטיין אשר - אהרון אלישע - אוהיון אליהו - אוהיון עמרם - אורבך צבי - אטלס חיים - איזיקוביץ יוסף - אילון אליעזר - איצקוביץ משה - אלבו נתן - אלוני אריה - אלופי אלישע - אליאל ראובן - אלישע יעקב - אלמוזנינו אריה - אלסטר ראובן - אלקבאס חיים - אפרים שבתאי - ארבילי מרדכי - בבכנוף נתן - בוגטוס מסעוד - בוגנים שמעון - בוחניק מרדכי - בידרמן יואל -

בירמן אריה - בכר שלמה - בלאס משה - בלילה שלמה - בלס שמעון - בן בסט אליהו - בן דוד יעקב - בן חמו מאיר - בן ישראל אבנר - בן מנחם יצחק - בן ראוי יהושע - בן שטרית ניסים - בנבנסטה אבי - בקמן ישעיה - ברזני מחפוד - ברנד יצחק - ברסלאו הרמן - גבריאלוב אבשלום - גואטה ויקטור - גוזדין רפאל - גודל משה - גולילב אבשלום - גולדמן צבי - גולדצוויג שלמה - גורגי סנט - גיגי עמרם - גיטליץ ישראל - גינות אליהו - גלינקא שמואל - גרבוט אהרון - גרבי יוסף - גרוס אהרון - גרינשטיין שמואל - דוידסון אברהם - דויטש שמעון - דודן שלמה - דניאלי משה - דדוש גבריאל - דרוקמן צבי - הוכמן מנחם - הייטנר יעקב - היימן בנימין - הלפרט שלמה - הרשקו מוריס - וויצור גורג - וונסובר דוד אריה - ויינשטיין שמואל - וייס יעקב - וייץ בנימין (זאב) - וינברג משה - וינדיצקי יעקב - ויסלר דוד - וקנין אליעזר - זטלאוי בכור - זטלר אפרים - זילברמן נפתלי - חגי'ג שמעון - חדד מסעוד - חובן שלמה - חיתה ברוך - חלפון חיים - חמני יעקב - חסן יוסף - טוביש יהונתן - טמפלבוץ יוסף - טננהולץ ישראל - טרימן צבי - יאיר רפאל - יעקב נגי - יעקוביץ יצחק - יעקובי בנימין - יעקבי מאיר - יפרח מסעוד - ירון ראובן - ירחי יונה - ישראל אברהם - ישראלי יצחק - יששכר יעקב - כהן אייזק - כהן חיים - כהן יוסף - כהן מרדכי - כהן אברהם - כהן מרדכי - כהן משה - כהן משה - כהן שמחה - כהן שמעון - כובני יעקב - כלילי מיכאל - כנעני מרדכי - כץ אברהם - כרמלי יוסף - לאופר מאיר - ויצברג אורי - לוי אהרון - לוי דוד - לוינגר יצחק - לומברו שלמה - לוס מיכאל - ליבוביץ אברהם - ליבר שמעון - ליזרוביץ משה - ליטרט ראובן - ליפשיץ שמואל - לעוב ניסים - לקסמן אברהם - מאיר יעקב - מאסטרו יצחק - מואטי משה - מואס מרדכי - מובדלי אליהו - מונטג דוד - מורחי מאיר - מושקוביץ יעקב - מושקוביץ שמעון - מורחי יהודה - מורחי שמעון - מחלוף אהרון - מיון בנימין - מייזל איתן - מייזלס אורי - מימון שאול - מינץ דוד - מכלא אלעזר - מנצ'ר חיים - מסיקה יצחק - בן נסים

מסיקה יצחק - בן ראובן - מסרי עמנואל (גמיל) - מרגלית יאיר - מרמורלי רפאל - מרקוס יעקב - משיח שלמה - נורלאוף אהרון - נחמיאס רחמים - נטרומן חיים - ניצני מאיר - סבתי יצחק - סגל יהושע (טולה) - סגל יעקב - סולוניקוב קלמן - סידר משה - סילם מרדכי - סימגי מנשה - סין (הרשקו) שבתאי - סיפורטן אליהו - סלבה שלמה - סעדימו דוד - ספרני רפאל - סרוד פנחס - עואד סעדיה - עזרא זכאי - עמר חנניה - עמרני שלום - פורמן צבי - פורת שמעון - פיין עמוס - פינקלשטיין בן שחר - פלדש משה - פלואט חיים - פליקמן מיכאל (מויקי) - פלש תומס - פנחס יצחק - פרובסט חיים - פרומוביץ יצחק - פריד משה - פרידמן אברהם - פרידמן שמעון - פריפר אברהם - פרמונט אמנון - פרנקל שלמה - פרוס אורי - פטקובסקי ישעיהו (ישף) - צבאח ברוך - צבאח אברהם - צור שיצר עמיהוד - צורף מאיר - ציון שלום - צייג אברהם - צנעני חיים - צפרירי זיו - צקון חיים - קאלו יוסף - קהלני אהרון - קווקורו יצחק - קוס יהודה - קיבוביץ יצחק - קירשנבוים חיים - קלופשטוק בנימין - קניקסברג יעל - קפון חיים - קרקואר גבריאל - קרקוקלי זבי - קשי אלברט - ראובן עבד - ראוך אליעזר - ראסין ג'אזי - רודניצקי זאב - רונצוויג זאב - רועג (ליבוביץ) אליהו - רותם מנחם - רחמים נורי - רצון (ראסוני) אברהם - שביב צבי - שורץ אריה - שוקרון יהושע (שאול) - שורד משה - שושנה שלום - שחר (שרטר) יוסף - שטיינברג זאב - שילר אברהם - שימחון משה - שכן טוב גלאל (גלילי) - שלמה עזרא - שמואלי יוסף - שמעון יוסף - שמעון עבד - שניידר אורי - שרעבי יוחאי - ששון יצחק - תורג'מן יעקב - תם יוסף - שטרית (אלוני) אריה

חללי השריון בקיר השמות בלטרון

עבודות תשתית, ניקוז וביוב

עם חיל השריון בחגו

שמואל הירש

רח' גבעת קנדה 32 ירושלים
טלפקס: 02-762786
פלאפון: 050-386133
נהול פרויקטים הנדסיים
ושרותי מדידה

עדנה טרקטורים בע"מ

רח' צה"ל 3
בית דגן 50200
טל. 03-9699348
פלאפון: 052-503092

דוגה זכי ובניו בע"מ

אזור התעשייה, ת.ד. 3531
מבשרת ציון 90805
טלפון רב-קווי: 02-333343
פקס: 02-342944

הרהורים ביום הולדתו ה־80 של הטנק

מאת: אלון קליבנוב

השנה, שנת 1996, מלאו 80 שנה להופעתו הראשונה של הטנק בשדה הקרב. "יום הולדת" זה מהווה גירוי מספיק להעלאת הרהורים בנוגע לעתידו של הטנק, במיוחד על רקע מציאות משתנה - פוליטית, תקציבית, טכנולוגית. עצם הדינמיקה של שינויים אלו מחדדת את השאלות ביחס לטנק ועתידו כמערכת לחימה. שאלות אלו מקבלות משנה תוקף במזרח התיכון עקב התהליכים המדיניים, הצופנים בחובם שינויים מרחיקי לכת בתחומים שונים של בטחון מדינת ישראל.

סימני השאלה בדבר עתידו של הטנק נובעים מכמה גורמים עיקריים:

1. יעילות נשק הנ"ט, אשר עלתה באופן איטי ובהדרגה, ובדרך כלל פיגרה אחרי השיפורים שחלו במרכיבי המיגון של הטנקים, זינקה חדות, עת לנשק הרקטי (שהופיע במלחמת העולם השנייה), חברה יכולת הנחייה במלים אחרות - הופיע טיל הנ"ט. הופעתו הדרמטית של החימוש המונחה המדויק (חמ"מ) במלחמת יום הכיפורים הראתה לא רק את "הטיל שכופף את כנף המטוס" כדברי עזר וייצמן, אלא גם הלמה קשות בתדמיתו של השריון כזרוע דורסנית ובלתי מנוצחת.

ההתקדמות הגדולה, הן בתחום יעילות הטילים והן בביצועי פלטפורמות השיגור שלהם - נגמ"שי לחימה ומסוקי תקיפה, מעוררת שאלות נוקבות רבות ביחס לעתיד הטנק.

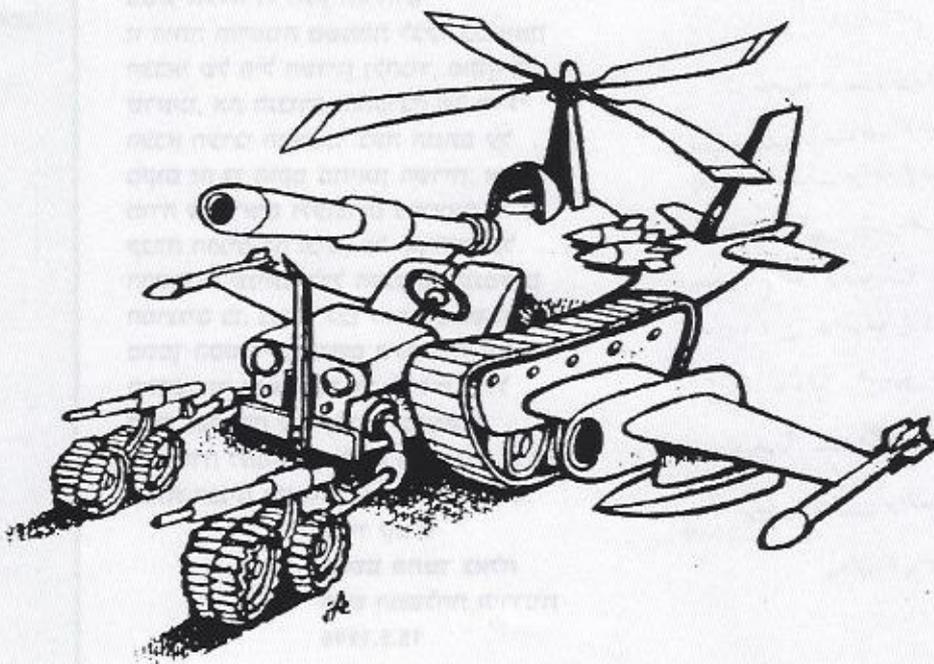
2. העימות הבין-גושי הכתיב מציאות

של מירוץ חימוש, גרעיני וקונבנציונאלי. תקציבי מחקר ופיתוח נכבדים הוקצו על מנת להבטיח כי ביום פקודה לא תהיה לאויב עדיפות טכנולוגית מכרעת. קריסתה של ברית-המועצות כמעצמת-על שינתה מצב זה. היעלמותה של ברית וארשה מפחיתה, או לפחות מקטינה לכאורה את הצורך בכוחות קונבנציונאליים בקנה מידה גדול. כמעט כל הצבאות המערביים צומצמו עם היעלמות אויבם העיקרי, ותקציבי הביטחון המקוצצים הביאו גם להקטנה ניכרת בתקציבי המחקר והפיתוח. בכל רחבי העולם נסגרים מפעלים ביטחוניים או מוסבים לייצור אזרחי במקום צבאי. פרויקטים רבים בתחום פיתוח טנקים הוקפאו זמנית או לצמיתות. מעבר לזכר בסעיף הקודם, יש לציין כי רבים מהסכסוכים המזוינים של שנות ה-90 ברחבי העולם ראו מעורבות רבה של כוחות קלים וניידים, לרוב יבילי אוויר או מונחתים מהים ולא כוחות שריון מאסיביים. יש גם להזכיר, כי מעצמות-העל היו ספקיות של מדינות רבות גם עקב חלוקת העולם, ובעיקר באזורי-עימות, לפי השתייכות לאחד הגושים. השינויים הפוליטיים ברחבי העולם, כולל חתימת הסכמי שלום

היעלמות אחת ממעצמות-העל, משנים לחלוטין את התמונה העולמית מבחינת ההצטיידות. במציאות התקציבית הנוכחית, נדחקים כוחות השריון ממקומם המסורתי, לטובת יחידות עלית נידות מאד ומאומנות היטב, אולם קלות חימוש.

תיאורטיקנים צבאיים ואנשי פיתוח גם יחד לא יכלו להתעלם מהמציאות המשתנה. אחד האזורים בו התבטאו השינויים במיוחד הוא המזרח התיכון, בהיותו מוקד של פעילות צבאית ומדינית. אין איש שריון שאינו מכיר את השינויים הטכנולוגיים והתור"ליים שהתחייבו, ואשר בחלקם היווה צה"ל חלוץ:

- א. פיתוח שריון ריאקטיבי כתשובה טכנולוגית לאיום החמ"מ. הבלטנים, פיתוח ישראלי מקורי, היוו בסיס להמשך פיתוח בתחום המיגון הריאקטיבי והאקטיבי גם יחד.
- ב. הריבוי, הגיוון והוורסאטיליות של האיום הפוטנציאלי של הארסנל שבידי האויב, הביאו להפעלת צוותי קרב שיאפשרו לכוחות השונים לתת מענה לבעיות שונות תוך שיתוף פעולה הדוק ביניהם. צה"ל היה הצבא הראשון שהפעיל טנק מערכה מקורי,

המהווה גם פלטפורמה לנשיאת חי"ר. מלכתחילה פותחו טנקי המרכבה תוך כוונה להיות פתרון ארוך טווח לבעיות הקיימות והצפויות בעתיד. המרכבה גם תוכננה מודולרית כבסיס לשינויים ושיפורים שיוכלו להתווסף בבוא הזמן. הדוגמאות הבולטות הן תותח 120 המ"מ והממסרת המשופרת. עם זאת יש לזכור כי הפיתוח וההצטיידות בטנק המרכבה אינם מספקים. טנקי המרכבה מהווים רק כשליש מסד"כ הטנקים של צה"ל וכאמור, השאלות על הפרק אינן בתחום הציוד בלבד.

פתרונות אלו עשויים להיות מספקים לעתיד הקרוב. אולם האם ישרוד הטנק לאורך זמן כמערכת לחימה? השאלה היא כפולה: ראשית – מהו עתיד הטנק, לפחות בעשורים הקרובים, ומכך נגזרת השאלה השנייה – משמעות מגמות השינויים וההתפתחות לגבי המזרח התיכון.

למרות הרווייה בכוח אש נ"ט ובאמצעי חמ"מ המשתפרים כל הזמן, עתיד שדה הקרב המודרני באש מכל הסוגים ולא רק אש נ"ט, ולפיכך כל התנועה בו תהיה בכלי רק"מ.

המגמה להגברת המיגון ברורה גם כשבוחנים את הנגמ"שים המשמשים את כוחות החי"ר – המיגון, אחד מהמרכיבים הבסיסיים של כל כלי הרק"מ נהפך בהדרגה למרכיב חיוני, אפילו דומיננטי, והמרחק בינם לבין טנקים מצטמצם ("אכזרית", "נגמ"שוט", "מאדרר" וכו').

במקביל, הדרישה הגדולה לניידות איננה טקטית בלבד, אלא גם אסטרטגית. בשנת 1980 הציג גנרל אמריקני בשם מאייר להקים גוף שיקרא "חבילת כוח בינוני" – כוח אוטונומי, נייד ובעל עוצמת אש. כוח זה חייב להיות בעל יכולת פריסה מן האוויר אך בעל כוח אש גבוה מהדיוויזיה הקלה של היום. הפתרון הטכנולוגי אמור להיות כלי שייקרא AGS (ראשי התיבות של "מערכת תותח משורינית"). זהו טנק קל, יביל אוויר, ובעל שריון מודולרי – שלוש "חליפות שריון" היכולות להיות מורכבות ("מולבשות") על הטנק לפי צורכי הקרב. טנק זה אמור להיות פתרון לפער הקיים כיום בין כושר המיגון ועוצמת האש של טנקים קלים וכבדים. ההתקדמות בתחום החמ"מ באה לידי

ביטוי גם בתחמושות הטנקים וכבר כיום קיימים אבות-טיפוס של תחמושות בעלות ראשים מתבייתים, אשר ישפרו לאין ערוך את סיכויי הפגיעה בפגז הראשון.

פיתוחים וחדושים אלו הם יקרים ביותר. מאז מלחמת העולם השנייה היוו טנקי מערכה כבדים גורם משמעותי בשני אזורים בלבד: במזרח התיכון, שם מילאו תפקיד מכריע ברוב המלחמות עד מלחמת המפרץ (כולל), ובאירופה – שם היוו את עמוד השדרה של ברית נאט"ו וברית וארשה כאחד. המעמסה הכבדה מנשוא של התקציבים הצבאיים האדירים היא אחד הקטליזטורים העיקריים לשינוי פוליטי (יש לזכור את חשיבות "מלחמת הכוכבים" בקריסת ברית המועצות), והצמצומים בתקציבים ובכוח האדם עלולים לגרום להפניית המשאבים לתחומים "בוערים" הרבה יותר.

רוב הסכסוכים המזויינים ברחבי העולם כיום הם מוגבלים. כוחות שריון כבדים יעילים באופן חלקי בלבד בעת מלחמה נגד כוחות קלים וניידים מאד, כפי שמוכיחות דוגמאות מלחמות וייטנאם ואפגניסטאן. בנוסף, שריונאים אינם מאומנים במשימות חי"ר, דבר המפחית את יעילותם בפעילות בט"ש ובפעילות לוחמה בטרור. אמת, טנקים יכולים לסייע מאד לכוחות קלים בשל עוצמת האש הרבה שלהם ומיגונם (כפי שמוכיחה הדוגמה של סומליה, שם עלתה מאד פגיעותם של כוחות האו"ם עת פונו כלי הרק"מ), אך רק ככוח משני. "ארטילרית כיס" ת"פ כוחות החי"ר.

בעידן של קיצוצים בתקציבי ביטחון מקבלת חלוקת המשאבים בין הזרועות השונות משמעות מיוחדת. האיום מצד כוחות קלים או כוחות גרילה והדרישה המתגברת לכוח אדם מיומן ללוחמה בטרור אינם משנים את העובדה כי צי טנקי המערכה הכבדים הוא עמוד השדרה של כל צבא בעל משימות הגנה לאומיות.

עובדה זו רלבנטית במיוחד במזרח התיכון. האמרה הרומית "רצונך בשלום – היכון למלחמה" נכונה כיום בדיוק כפי שהיתה לפני אלפי שנים. תהליך השלום והישגיו אינו משנה את העובדה שהבסיס לביטחונה של מדינת ישראל הוא עוצמתו הצבאית של צה"ל. המזרח התיכון הוא אזור הנתון בתהליך שלום מצד אחד,

ומצד אחר סובל מצל מאיים של התחמשות והתעצמות של מדינות כאיראן ועיראק, המצהירות על שאיפתן לשינוי המצב הקיים, גם באמצעים צבאיים. כמעט כל המדינות במזרח התיכון, כולל אלו אשר אתן חתמה מדינת ישראל על הסכם שלום, מחזיקות צבאות גדולים, כולל מרכיב שריון משמעותי.

מלחמת המפרץ הביאה להפניית תקציבים משמעותיים לפיקוד העורף. נוצר הרושם כי קיימת ירידה בחשיבות העומק האסטרטגי ובחשיבותם של כוחות הקרקע בעידן של טילים ארוכי-טווח. אלא שאותה המלחמה עצמה גם הוכיחה כי למרות מתקפת האוויר האינטנסיבית על עיראק, נדרשה מתקפה קרקעית בקנה מידה גדול, כולל יחידות משורינות רבות, על מנת להביס את הצבא העיראקי, לשחרר את כוית ולהפסיק את מתקפת הטילים על ישראל וסעודיה.

בעצם ימים אלו נקרא צה"ל להדק את החגורה. הקצבות לשעות המנוע והתחמושת הכבדה, הנמצאות בירידה מתמדת בשנים האחרונות, עלולות להיות מקוצצות עוד יותר. האימונים, הסובלים גם כך ממצאות של משימות בט"ש, שטחים וכו', עלולים לספוג מהלומה נוספת. זכורה האמרה "כל מה שלא יורה – יקוצץ", אולם בפועל קוצצו גם דברים "יורים" רבים. העובדה כי כיום אנשי צוות אינם מאומנים (ולפיכך אינם מיומנים) בתפקידים אחרים בטנק מעבר לתפקידם שלהם, מיעוט השעות המוקצות לאימוני שת"פ בין-זרועי, מיעוט הפגזים אותם יורים התותחנים, הן רק דוגמאות לפשרות כפויות תקציבית.

הטנק עומד להיכנס לעשור התשיעי לקיומו. כולי תקווה כי בעשור זה לא תיבחר בשדה הקרב כשירותו המבצעית. בכל מקרה, ובלי קשר לתהליכים המדיניים ברחבי העולם בכלל ובמזרח התיכון בפרט, ברור הדבר כי הטנק ימשיך להיות נקודת המשען בכל תרחיש של עימות משמעותי. המוכנות המבצעית לכל תרחיש אפשרי תמשיך להיות אחד המרכיבים המשמעותיים ביותר בביטחון הלאומי של מדינות רבות, וישראל בכללן.

מוסא פלד מארח את המטה הכללי בלטרון

אלוף (מיל.) שלמה שמיר, מח"ט 7 הראשון, חטיבה שהוקמה ונלחמה ב-1948 כאן בלטרון

יצחק רבין ז"ל והרמטכ"ל בסיום קורס קצינות

הטנקיסט, אלוף יוסי בן חנן מדריך את "נערי רן פקר" ביום שחרורו

הנשיא עזר ויצמן, וקצין קשר חט' 7 במלחמת השחרור תד אריסון ורעייתו, לקראת הופעת התזמורת הפילהרמונית "העולם החדש" ממיאמי, בפני חיילי צה"ל ואורחים באמפיאטרון "שאול" בלטרון.

שרשרת פיקוד השריון לדורותיו

1. עמותת השריון וחיל השריון משחזרים וממחשבים את שרשרת הפיקוד, ממלחמת השחרור ועד היום.
2. בשלב זה נערכת ההתפקדות מרמת מ"פ ומעלה, ותפקידי פיקוד ומטה מקבילים ברמת האוגדה, חטיבה וגדוד וכן מפקדת גייסות השריון/קשני"ר צאלים, ביסל"ש, סדנא גייסית וכו'.
3. **הערה חשובה:** אנו פונים כמובן גם לקמ"נים, קציני חימוש וכו' שהשיגו החיילי שלהם אינו חש"ן.
4. כמובן שאנו נעזרים במערכות מחשב, ספרים, תיעוד, מידע וכו'.
5. אם שרתת בתפקידים אלו או במסגרות דומות (גדוד סיור, אגד תחזוקה וכו') אתה מתבקש למלא את הפרטים הרשומים מטה, לצרף תמונה ולשלוח ל"יד לשריון" בלטרון.
6. אם ביכולתך, ציין שמות מפקדיך או פיקודיך ביחידה מרמת מ"פ ומעלה.

דוגמא: בהיותי מח"ט, בשנת 1966, המג"דים והמטה היו מג"ד א'..... ב'.....

המערכת הממוחשבת מוצגת כבר היום בספרייה בלטרון ופועלת בעיקר לאיסוף נתונים. ניתן להפוך ממנה חתכים רבים שונים. בהמשך ישמש גם את אנף המוזיאון בחדר המלחמות ובין המלחמות. את הפרוייקט מנהל סא"ל דב גלבוש ואחרים נוספים.

(נא למלא בכתב יד ברור)

תמונה	כתובת מעודכנת	משפחה	שם
	טלי עבודה	טלי בית	מ.א.
	מתאריך	דרגה נוכחית	מקום לידה
☐ גבורה ☐ עוז ☐ מופת ☐ רמטכ"ל ☐ אלוף הפיקוד ☐ מפקד אוגדה ☐ אחר		☐ צל"שים ☐ השרות המבצעי ☐ צניחה ☐ אחר	☐ אותות / מלחמה: ☐ אותות: ☐ עצמאות ☐ סיני ☐ ששת הימים ☐ יום הכיפורים ☐ שליג ☐ אחר

תפקידי קצונה מסיום קורס קצינים ועד היום
(תפקידך האחרון במסי סידורי 1)

מסי סידורי	ביחידה	מתאריך	עד תאריך	דרגה לפי תקן	פירוט התפקיד
1					
2					
3... השלם טבלה זו בכל נתוניך					

הצטרף כחבר לעמותת השריון

ההצטרפות מקנה: * רישום והכנסת פרטי החבר לנתוני העמותה * קבלת בטאון "בשריון" ללא תמורה, ונשתדל הביתה * כניסה חופשית לאתר לטרון לחבר ובני משפחתו * קבלת הזמנות לעצרות ואירועים

דמי החבר 120 ש"ח לשנה (אפשר יותר), אפשרי בצ'ק או לחייב את כרטיס האשראי.

ויזה מס' _____ בתוקף עד _____
ישראל כרטיס מס' _____ בתוקף עד _____

שם פרטי _____	שם משפחה _____	מס. אישי _____	דרגה _____
מספר ת.ז. _____	רחוב ומס' בית _____	יישוב _____	מיקוד _____
טל' בבית _____	טל' בעבודה _____	תאריך _____	חתימה _____

"יד לשריון" לטרון ד.ג. שמשון 99762 פקס. 08-9255186
לפרטים נוספים ניתן לפנות בטלפון: 08-9212844, 08-9255268

ברעות שריונאים

נשמח לקבל פרטים נוספים ותמונה (ראה עמ' 48)

אלביט עם השריון לאורך כל הקו

אלביט, המציידת את טנקי השריון
במערכות בקרת אש ובקרת צריח מתוחכמות,
מברכת את חיל השריון, מפקדיו וחיליו-
ביום חגם.

אלביט גאווה לאומית

דפא"ל

הרשות לפיתוח
אמצעי לחימה

מברכת

את צמותת חיל השריון,
מפקדיו וחיליו
ביום חגם.

דפא"ל

ל"יד לשריון"
בלטרון

ברכות
ליום החיל

איתכם

חן שלמים

שלמים מוארים
כרזות תערוכות
אותיות דביקות
שילוט מכוניות
שילוט מודולרי

♦ אותיות ומעמדים מפרספקט
♦ חריטת שלמים ממוחשבת

רח' ירמיהו 60 רוממה י"ם 02-374440

בע"מ

קינטיקס

ברכות לרגל הוצאת גליון מס. 1 של "בשריון"
עלו והצליחו

קינטיקס, מערכות לטנקים ולרק"מ
הגנת אב"כ, מיזוג, מזקו"מ, הנעת צריח, הידראוליקה

רח' המלאכה 11, אור יהודה,

טל' 03-5335030, פקס. 03-5335028

<http://www.Kinetics.Co.il>

פיליפ וולף אג'נטי

הגרלה שבועית

בהגרלה השבועית המתקיימת בכל יום ה':
פרס ראשון מיליון ש"ח.
פרס שני - מכונית קרייזלר "סטרטוס".
ועוד מאות אלפי פרסים כספיים.

הגרלה חודשית

בהגרלה החודשית הבלעדית לחברי תכנית המנויים -
ספרים במגוון נושאים ומוצרי מולטימדיה בערך כולל של 1,500 ש"ח.

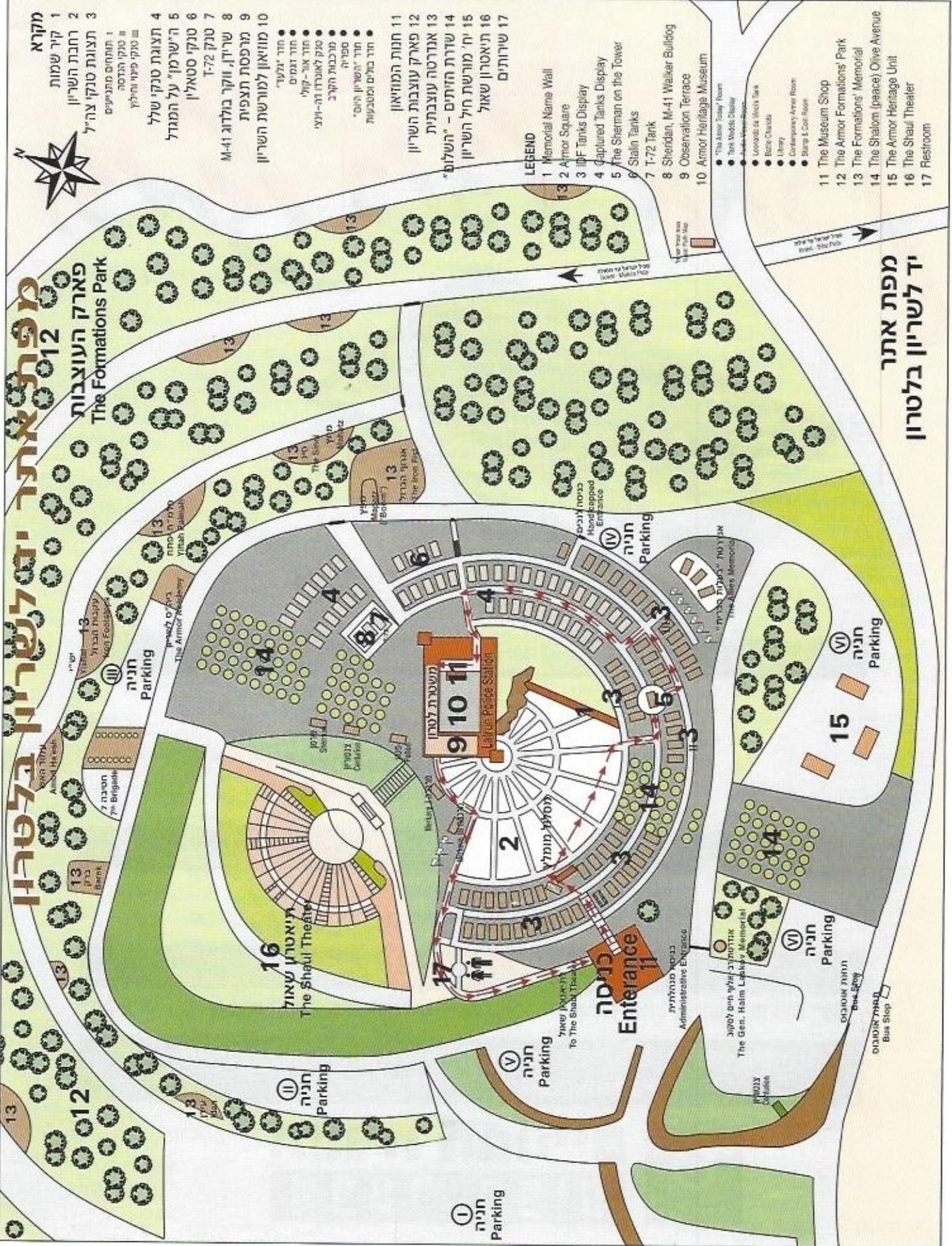
הטבות ומבצעים

עשרות הטבות ומבצעי הנחות בתיאטראות, סינמטקים, מוזיאונים ועוד, עם הצגת כרטיס המנוי.

ניתן להצטרף בכל נקודות המכירה של מפעל הפיס, הבנקים, סניפי רשות הדואר
ובאמצעות הטלפון - חייג 171 ואתה מנוי.

תכנית המנויים
מפעל הפיס

מפת אתר יד ושם בלטרון

יד ושם בלטרון מפת אתר

מקרא

- 1 קיר שמות
- 2 רחבת השריון
- 3 תצוגת טנקי צה"ל
- 4 תצוגת טנקי שלל
- 5 ה"שריון" על המודל
- 6 טנקי סטאלין
- 7 טנקי T-72
- 8 שריון, וולקר בולדוג M-41
- 9 מרפסת תצפית
- 10 מוזיאון למורשת השריון

- חדר יצבע
- חדר דגמים
- חדר אוזניות
- חדר אוזניות - ויזו
- ספרייה
- חדר "השריון היום"
- חדר בולים ומסמכים

- 11 חנות המוזיאון
- 12 פארק עוצבות השריון
- 13 אודרטה עוצבתת
- 14 שדות חיות - "השלוש"
- 15 יח' מורשת חיל השריון
- 16 תיאטרון שאול
- 17 שירותים

- LEGEND**
- 1 Memorial Name Wall
 - 2 Armor Square
 - 3 T-72 Tanks Display
 - 4 Captured Tanks Display
 - 5 The Sherman on the Tower
 - 6 Stalin Tanks
 - 7 T-72 Tank
 - 8 Sheridan, M-41 Walker Bulldog
 - 9 Observation Terrace
 - 10 Armor Heritage Museum

- The Armor "Today" Hours
- Tank Models Display
- Audio-Visual Station
- Lockers or Men's Bank
- Basic Church
- Library
- Contemporary Armor Room
- Stamp & Coat Room

- 11 The Museum Shop
- 12 The Armor Formations Park
- 13 The Formations' Memorial
- 14 The Shalom (peace) Olive Avenue
- 15 The Armor Heritage Unit
- 16 The Shaul Theater
- 17 Restroom

פארק העוצבות
The Formations Park

נהיגה Parking

תיאטרון שאול
The Shaul Theater

נהיגה Parking

נהיגה Parking

נהיגה Parking

כניסה Entrance

נהיגה Parking

נהיגה Parking

נהיגה Parking

נהיגה Parking

נהיגה Parking

תחנת אוטובוס
Bus Stop